

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a tíz-műsorai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei, kötéseknél engedmény.

Simplificarea formalităților de urmărire și încasare a impozitelor

Modificarea legii pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice. — Lucrările dela ministerul finanțelor

La direcțiunea bugetului și a contabilității generale a Statului, se lucrează la simplificarea formalităților de urmărire și de încasare a impozitelor.

În primul rând, s'a constatat lipsa, că în nici unul din actele de impunere sau de contravenție nu se specifică data exigibilității impozitului și amenzii Statului.

O singură comunicare

S'a observat, că n'ar fi nevoie să se facă două comunicări: una de anunțarea debitului stabilit și alta de specificarea datei exigibilității impozitelor, mai ales că se fac aproape în același timp.

Se consideră că s'ar putea ca în actul de comunicare a debitului din contribuțiuni directe să se prevadă atât venitul și impozitul de plată, cât și exigibilitatea lui.

La indirecte

Același situație la impozitele indirecte, cari se stabilesc pe bază de procese-verbale de constatare.

De aceea, s'ar putea ca în actul de constatare care crează debitul, să se prevadă și debitul și exigibilitatea lui, organelor de urmărire rămânându-le să încheie actele de punere în întârziere, în cazurile când contribuabilii nu achită la timp impozitele sau amenzile, adică procesul-verbal de sechestru, publicație de vânzare, etc.

Desființarea somației de plată

Prin urmare, se studiază posibilitatea desființării somației de plată, introducându-se o rubrică nouă în actul de debit, în care să se treacă debitul anual și pe scadențe, precum și eventualele majorări de întârziere.

Aducându-se aceste simplificări, s'ar reduce timpul luat funcționarilor și agenților fiscali, în birouri, putând activa mai intens pe teren.

Pentru aceasta, însă, e nevoie să modifice legea de percepere și urmărire a veniturilor publice.

Dacă d. Eugen Savu, ministrul finanțelor, va fi de acord cu modificările legii de percepere și urmărire a veniturilor, se va pune în discuție și perfecționarea normelor cari stabilesc procedura de urmărire a creanțelor fiscalului.

Simplificarea rolurilor

Pedealtăparte, după ce s'a realizat simplificarea contabilității în scripte, se studiază simplificarea rolurilor.

D. I. Cerkess, Subdirectorul contabilității generale a statului, a întocmit un referat cu propuneri concrete pentru simplificarea rolurilor.

Anume, rolurile nu vor mai fi atât de complicate ca astăzi, ci vor cuprinde minimum de rubrici posibile. De altfel, o reducere a rubricilor din roluri decurge și din desființarea impozitului agricol.

Rolurile simplificate vor intra în vigoare de la 1 Aprilie, odată cu începerea noului exercițiu bugetar.

A jugoslăviai új ipartörvénytervezet alapelvei

Nagyobb városok központjában nem lehet korcsmát létesíteni. — Utazók nem látogathatnak magánfeleket. — A piaci árusok nem mehetnek vidéki vásárokrá. — Városi mázsán kell lemérni az ötven kilónál nehezebb árut.

Olvasóink tájékoztatása szempontjából közöljük az alábbi nagyérdemű ismertetést:

A jugoszláv kereskedelemügyi minisztérium megküldte a kamaráknak az ipartörvény módosításáról szóló törvénytervezetet véleményezés és javaslattevél végett.

A jugoszláv ipartörvény 1932 március 9-ikén lépett életbe és mindjárt az első évben mutatkoztak a gyakorlatban bizonyos hiányok, úgyhogy már 1934-ben a kereskedelmi minisztérium véleményét kért a kamaráktól, hogy milyen módosításokra volna szükség. Erre a kamarák Belgrádban konferenciát tartottak, megvitatták a kérdést és az akkor kialakult javaslatok azóta, immár több, mint két és fél éve ott fekszenek a minisztérium előtt.

Most végre a minisztérium a kamarai javaslatok felhasználásával kidolgozta a tervezetet. A tervezetben nem foglaltaknak benne a segédtermézekre vonatkozó magánjogi intézkedések, amelyek az ipartörvényben benne vannak, mert ezeket a készülő kereskedelmi törvényben kívánja szabályozni a minisztérium. Így az ipartörvény egész anyaga a kereskedelmi és a most érkezett módosított ipartörvény tervezetekben foglaltatik.

AZ IPARTÖRVÉNY ÉS A BANKOK

Az új törvény kivesszi az ipartörvény hatálya alól a postatakarékpénztáron, állami Jelzálogbankon, az Államnyomdában és a Prizadon kívül minden külön törvénnyel létesített bankot, mint az Agrárbank, Narodna Banka, stb., továbbá az összes szövetkezeteket kivétel nélkül, míg eddig a

szövetkezetek nagyrésze az ipartörvény alá tartozott. Viszont az ipartörvény rendelkezése alá veszi a gyógyszerészeket, ha azok gyógyszeren kívül mást is árúsítanak, például illatszereket, kozmetikai cikkeket, stb. Fontos újítása a tervezetnek az is, hogy míg eddig egyáltalán nem foglalt magában definíciót arra nézve, mi az üzlet, most öt csoportba foglalja az üzleteket. Az első csoportba tartoznak a kereskedelmi üzletek, másodikba a kereskedelemhez hasonló természetű üzletek, harmadikba az iparosüzletek, azután az iparoshoz hasonló üzletek és végül a gyári üzletek. Van még egy hatodik fajta üzlet is: az úgynevezett ambuláns üzletek, vagyis mozgó, vándorló üzletek.

A gyárak forgalmát módosítja a tervezet, mert edig gyárak volt tekintendő az olyan üzem, amely nagy arányban, gépek segítségével saját helyiségében termelt árut, míg most nem kell, hogy saját helyiségében dolgozzon.

Fontos módosítás, hogy idegen állampolgár nem nyithat üzletet Jugoszláviában csak kivételes esetekben a kamara kedvező véleményezése esetén. Még fontosabb újítás, hogy a jövőben társaságokat csak az esetben lehet alapítani, ha a társaság minden tagjának megvan az előírt szakképzettsége, míg jelenleg elegendő, ha a társaság egy tagja rendelkezik szakképzettséggel. A szakképzettség terén más igen fontos újítások is vannak. Eddig kétévi inaszkodás és kétévi segédi gyakorlat volt előírva, míg négy középiskolával bíróknál a segédidő csak két év. A tervezet most 3 évi inaszkodást és 2 évi segédi gyakorlatot ír elő, azoknak, akik négy polgári vagy középiskolát végeztek, nem kell inasnak lenni és elég kétévi segédi gyakorlat.

Hogyan lehet iparosból kereskedő

Eddig az volt a helyzet, hogy minden iparos háromévi önálló iparüzés után minden további szakképzettség nélkül bármilyen kereskedelmi üzletet nyithatott. Az új tervezet szerint ilyen esetekben csak olyan üzletet nyithat, amely eredeti szakmájával rokontermészetű, például cipészből lehet bőrkereskedő, szabó árulhat szöveteket és így tovább. De például iparosból szentul sohasem lehet fűszerkereskedő, mert egyetlen ipar sem rokontermészetű a fűszerszakmával. Azonkívül míg eddig háromévi önállóság után lehetett, ezentul csak 5 évi önállóság után lehet az iparosból kereskedő.

Nagyon fontos újításokat tartalmaz a tervezet a vendéglőiparra vonatkozólag is. Kimondja, hogy kocsmát nem lehet 30.000-nél nagyobb lakosságú városok központjában, turista- és fürdőhelyeken, valamint vendéglők, szállodák és kávéházak közvetlen közelében létesíteni. Ugyanabban az épületben nem lehet két vendéglőt nyitni, csak ha egymást kiegészítik, mint a szállodát a kávéház, étterem, bár, stb. Kimondja a tervezet, hogy ha a pénzügyi hatóságok megvonják az italmértési engedélyt, az iparendéjely azonnal érvénytelenné válik. A tervezet pontosan felsorolja azokat a cikkeket, amelyeket vendéglőben árúsítani szabad. Az összes vendéglősökre kötelező a szakképzettség és négyévi gyakorlat.

Lényeges adminisztratív természetű változásokat kíván a tervezet bevezetni. Nagyon fontos újítás, hogy megtiltja, hogy magánüzemeket kereskedelmi utazók látogassanak üzletszerzés céljából. Még meghívásra sem szabad magánosoknak árut elvinni, csupán mezőgazdasági gépeket, szerzőket, irógépeket és varrógépeket szabad írásbeli meghívás esetén magánosoknak felajánlani. Kereskedelmi utazók kizárólag kereskedőket látogathatnak.

Az állandó helyiség nélküli üzlet olyan, amelyet vagy egy községben vagy községről községre és házról házra járva végeznek. Ebbe a csoportba tartoznak a fiákeresok, takérisok, hordárok, cipőpucolók is. Ezek a jövőben nem tartoznak a kereskedők egyesületébe, mint most, hanem külön kénszeregyesületet alakíthatnak. A tervezet azután felsorolja, mely árukkal szabad házait és mely árukkal nem szabad.

A VÁROSOK SZABALYOZÁSA

Igen érdekes a tervezet módosítása a piacok és vásárok idejére nézve. Ma a törvény úgy rendelkezik, hogy piacot a hét bármely napján lehet tartani, még vasárnap is, míg vásárt csak hétköznapiokon. A tervezet most éppen megfordítja ezt és kimondja, hogy piacot nem lehet vasárnap tartani, de vásárt lehet. A vásárokkal kapcsolatos

hami a legmeglepőbb intézkedése a tervezetnek az, hogy piacokon és vásárokon csak a községi iparosok és kereskedők árúszíthatnak, tehát megszünteti az ősrégi szokást: az iparosok és kereskedők vásárokat járását. Ebben van valami igazság, mert a vásáros iparosok valamely községben tartottak egy egész kicsi üzletet és ezután fizették az adót, de senki sem tudhatta, mennyi keresete van a vásárokon.

Érdekes ujtása a tervezetnek az is, hogy azok az inasok, akik legalább két középiskolát végeztek, nem lesznek kötelesek az inasiskolát látogatni, sem pedig a kereskedelmi esti tanfolyamokat. A kereskedelmi ifjúsági tanfolyamok fentartói azt kérték nem rég, hogy az ilyen iskolák látogatása minden kereskedő ifjura legyen kötelező és ime ennek pont az ellenkezőjét foglalja magában a tervezet. A választott bíróságok hatáskörét redukálja a tervezet, mert míg eddig, 12.000 dináron aluli összegeket lehetett peresíteni, a tervezet szerint a peresíthető maximális összeg csak 3000 dinár lesz.

A KÉNYSZEREGYESÜLETEK LÉTÉSITÉSE

A kereskedői és ipari kényszer egyesületekre nézve kimondja a tervezet, hogy ezentul minden egyesületnek legkevesebb 500 tagja kell hogy legyen. Ha valamely egyesületnek tagjai csökkenés folytán 500-nál kevesebbre szállnak le, az egyesületet meg kell szüntetni és más legközelebbi egyesületbe beolvasolni, vagy más községekkel együtt alakítani egyesületet, úgyhogy legalább 500 tagja legyen. Kényszer egyesület csak a kereskedőkre és iparosokra áll fenn a tervezet szerint, míg a bankok, biztosító társaságok és gyárak nem tartoznak valamely kényszer egyesületnek tagjai lenni, hanem szabad egyesületet alakíthatnak. Nagyon fontos ujtás ezen a téren az is, hogy míg ma az a helyzet, hogy ha valamely cégnek több községben van fióküzlete, úgy minden fióküzlet községben is tagja kell lenni a megfelelő kényszer egyesületnek, például a Bata-cég minden városban tagja az ilyen kényszer egyesületnek, az új tervezet szerint csak a központban köteles tagja lenni, a fióküzletek helyein nem. A kényszer egyesületek eddig három évre választották tisztikarukat, a tervezet szerint minden évben új vezetőséget kell választani. Az elnököt és tisztikart a tervezet szerint többé nem a közgyűlés választja, mint eddig, hanem a közgyűlés csak a választmányt választja, ezután saját kebeléből csak az elnököt és a többi tisztikart.

Nem fog örömet kiváltani bizonyára az érdekelteknél a tervezetnek az a rendelkezése, amely szerint ötven kilónál nagyobb eladási tételeknél a kereskedők kötelesek lesznek a községi, illetve városi mérlegben lemérni az árut, nem pedig a saját mérlegükön. Van még több érdekes intézkedés is, amelyek azonban kevésbé fontosak. A jugoszláv kormány a tervezetet vagy június hóban, vagy legkésőbb novemberben be fogja nyújtani a parlamentnek és mindenképpen életbelépteti 1939 január elsején.

A forgalmi adótörvényt módosító rendelet törvény sérelmes intézkedéseinek orvoslását kérte az Ugir

A pénzügyminisztérium, amint annak idején jelentettük, a múlt évben rendelet törvény útján módosította a forgalmi adótörvényt. A rendelet törvény egyes intézkedései azonban a gyakorlatban alkalmazhatatlannak bizonyultak, éppen ezért az Ugir memorandumban kérte ezeknek az intézkedéseknek módosítását. Az Ugir beadványa azonban nem nyert elintéztést a kormányváltozás miatt. Amint értesülünk, az Ugir most Savu új pénzügyminiszterhez fordult a forgalmi adótörvény módosítása érdekében.

NAGYZOLAS.

Valaki megkérdi:

— Mi a nagyzolás?

— Na mi?

— Ha valaki hasrafekszik a földön és úgy, hogy a teste fele kijátszik és azt hiszi, hogy ő egy hadihajó.

Az adóbírságokat is leszallítja a január 15-én megjelent közkegyelmi rendelet

A hivatalos lap január 15-én kelt 12. számában megjelent közkegyelmi rendelet a kereskedelmet és az ipart is közelről érdekli, mert lehetővé teszi az adóügyi bírságok leszallítását. A királyi rendelet szerint, a jogerős ítéletek alapján kirótt adóügyi bírságok is csökkennek a következő esetekben és mértékekben:

a) 5000 leig bezárólag kirótt bírságok összegük egytized részére,

b) Az 5000 leitől 10.000 leig bezárólag kirótt bírságok összegük felére csökkennek.

c) A 10.000 leitől 30.000 leig terjedő kirótt bírságok összegük felére csökkennek.

A királyi rendelet megjelenésekor jogerősnek tekintendő a bírság abban az esetben is, ha a büntetést kiróvó határozat megtámadható, vagy már régen meg is támadták, az elítélt azonban lemond a felelősségről.

A kari összetartás jegyében folyt le a nagymultu Satumare-szalmári Timár Ipartársulat közgyűlése

Vasárnap délután három órai kezdettel tartotta meg Satumare-Szalmár egyik legtitestremélyebb és legrégibb egyesülete, a Timár Ipartársulat évi rendes közgyűlését. A székház tanácstermében teljes számmal jelentek meg a timármesterek. A közgyűlést Kondor Gedeon elnök nyitotta meg.

— Az ipartársulat életében — mondotta — a közgyűlés mindig ünnepnek számított. Ma különösen az, mert sohasem volt olyan nagy szükség a példás egyetértés kihangsúlyozására, mint napjainkban.

— A mi ipartársulatunk neve transilvania-szerte ismert. Termelvényei mindenütt a legnagyobb elismerést váltották ki.

Az elnök ezután buzdító, meleg szavakkal fordult az ipartársulat fiatal tagjaihoz, akik szép számmal jelentek meg a közgyűlésen.

— Tanulják el mielőbb a fiatalok a vezetés fogásait, mert nehéz és felelősségteljes munka vár rájuk. A mi helyünket nemsokára nekik kell betölteniök.

Majd ősi szokás szerint kézfogással iktatta be az ipartársulat rendes tagjai közé Kocsis Antal, Szabó Sándor és Berényi István fiatal timárokat.

Erdei István jegyző az elmúlt évi jegyzőkönyvet olvasta fel. A jegyzőkönyvet Erdei László és Szabó Pál hitelesítették. A titkári jelentést ugyancsak Erdei István terjesztette a közgyűlés elé. A jelentés szerint a nehéz gazdasági viszonyok ellenére az ipartársulat nemcsak megőrizte, de gyarapította is az ipartársulati vagyonát.

Segélyeket adtak, gépeket javítottak. Több szőr adakoztak az egyházak javára és az ipa-

rosok Aggmenházának az elmúlt évben nagyobb kölcsönt folyósítottak. A társulatnak jelenleg 41 férfi és 51 nő tagja van.

Ezután Kiss András a zárszámadást és a vagyonmérleget ismertette. A szükséges felmentvények megadása után, dr. Glatz József ügyész a költségvetési előirányzat ügyében szólalt fel. A közgyűlés minden kifogás nélkül elfogadta az előirányzatot. Báthory Zsigmond az ingóvagyonról adott hí képet.

Az adminisztrációs ügyek elintézése után ősi szép szokás következett. Felolvasták a tagnévsort és seregszemlét tartottak a tagok felett. Majd megválasztották a számvizsgáló bizottságot. Számvizsgálók lettek: Kiss András, Kató Bálint, Papp Endre. Póttagok: Lukács Sándor és Szabó Árpád.

Az ipartársulat eddigi gyakorlata szerint nem volt szokás számvizsgáló póttagokat választani, de a vezetőséget a már említett elgondolás vezette, hogy a fiatalok is szokjanak bele az adminisztrációs ügyek vezetésébe.

Majd a megürit tisztségekre titkos szavazás után a következő rendes választmányi tagokat jelölték ki: Orosz László, Szabó Árpád, Erdei László, Horváth János. Póttagok: Báthory István és Veres Ferenc.

Kiss András előterjesztette a szakcsoport pénztári jelentését, amelyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott.

A mindvégig közvetlen, barátságos hangulatú közgyűlés Kondor Gedeon lelkesítő szavaival ért véget. Este hét órakor ugyancsak a tanácsteremben rendezték meg a timárok hagyományos társulati vacsorájukat.

Új zárórarendelkezés Oradea-Nagyváradon

Az Oradea-nagyvárad rendőrkvesztura közli az új záróra intézkedéseket. Eszerint január 22-től kezdve újból a következő kategóriák szerint kell a nyilvános helyeket naponta bezárni, illetve alábbi feltételek szerint lehet azok zárórait meghosszabbítani:

1. Kávéházak és sörcsarnokok, amelyek első osztályuak, 1 órakor zárnak. Hosszabbítás 1 órától 5 óráig engedélyezhető 150 lei taxa alapján.

2. Elsőosztályu éttermek zárórája: 1 óra. Meghosszabbítás 1-től 5 óráig. 150 lei taxa.

3. Másodosztályu kávéházak zárórája 24 óra. Meghosszabbítás 1-től 5-ig 100 leies taxával.

4. Másodosztályu éttermek zárórája 24 óra. Meghosszabbítás 1-től 5-ig 100 leies taxával.

5. Elsőosztályu bodegák zárórája 24 óra. Zárórameghosszabbítás 24 órától 2 óráig, 75 leies taxával.

6. Harmadosztályu éttermek zárórája 23 óra. Meghosszabbítható 23 órától 2 óráig 50 leies taxával. 2-5-ig 25 leies taxával.

7. Másodosztályu bodegák zárórája 23 óra. Hosszabbítás semmilyen körülmények között nincs.

8. Pincehelyiségek, melyek a szeszmonopóliumtörvény 203. paragrafusa alapján működnek és a helyben való kimerésre jogosítottak, 23

órákor zárnak, meghosszabbítás 23-tól 3 óráig 50 leies taxával.

9. Olyan pincehelyiségek, amelyeknek nincsen helyben való fogyasztásra brevetjük, 22 órákor zárnak és zárórájukat nem hosszabbíthatják meg.

A meghosszabbítási taxákat 8 és 13 óra között a rendőrkveszturán az adminisztratív irodában, 14-es számú szobában kell lefizetni, ezen időn túl pedig a rendőrkvesztura ügyeletese tisztje állítja ki a zárórameghosszabbítást a lefizetett taxa ellenében. Az üzlethelyiségek tulajdonosai, akik engedély- és taxa lefizetése nélkül az előírt zárórán túl nyitva tartanak, a büntető törvénykönyv 583. paragrafusa alapján 5-től 20 napig terjedő elzárással és 100-tól 1000 leies taxával lesznek megbüntetve.

Fenti intézkedések ellenőrzésével a rendőrség adminisztratív irodájának főnöke, a comisariatusok főnökei, valamint minden rendőrtiszt megbízott.

— Megrendezik ez évben mégis a „Bucureşti Hónapot”. Bucurestiből jelentik: Öfelsége kifejezésre juttatta azon óhaját, hogy a múlt évben oly nagy sikert aratott Bucureşti Hónapot ez évben is rendezzék meg. A Bucureşti Hónapot eszerint ez évben is megrendezik.

Jogesetek a kisipar köréből

Az a kisiparos, aki a forgalmiadó-mentességet kéri, a törvényben foglalt feltételeket iratokkal köteles igazolni.

A *chişinăuui tábla II. tagozatának Fisc. 183/1936. szám alatt hozott ítélete.*

A pénzügyi hatóságok jegyzőkönyvet vettek fel egy iparos ellen, mert nem vezetett forgalmiadó-könyvet. A határozat ellen az iparos fellebbezéssel élt a lapusnai törvényszékhez és arra hivatkozott, hogy kisipart üz, egyben pedig tanukkal igyekezett igazolni, hogy üzemében nem alkalmaz munkásokat és nincs gépe.

Előadta azt is, hogy foglalkozására való tekintettel, mint kézműiparos a törvény szövege értelmében mentes a forgalmi-adó alól.

A törvényszék a fellebbezést elutasította azzal az indoklással, hogy a fellebbező nem igazolta azt, hogy tagja valamely szakmai testületnek és hogy tényleg nem dolgozik több munkással, mint azt a forgalmiadó-törvény 9. szakasza előírja.

A határozat ellen az iparos felülvizsgálatot élt a forgalmiadó-törvény 4. és 9. szakaszainak helytelen magyarázata és törvénysértés címén.

A tábla a felülvizsgálati kérelmet elutasította, mert a forgalmiadó-törvény 9. szakasza szerint azon iparosok műhelyei mentesek a forgalmiadó fizetése alól, akik igazolják, hogy sem hétnél több munkát nem alkalmaznak, sem pedig öt lóerőnél nagyobb energiájú gépet nem foglalkoztatnak üzemükben.

Ezeket a tényeket azonban nem tanukkal, hanem hatósági bizonyítványokkal kell igazolni. Tekintettel arra, hogy a felülvizsgálatot kérő mindezeket tanukkal akarta igazolni, a törvényszék helyesen utasította el a felülvizsgálatot és hagyta jóvá az elsőfokú határozatot. Így tehát a kisiparos a törvényben foglalt feltételeket hatósági bizonyítvánnyal kell igazolja, hogy mentesülhessen a forgalmi adó alól.

Az 1929. évi munkatörvény alkalmazása.

A *semmitőszék 3. tagozatának 1219/1937. számú elvi döntése.*

A Semmitőszék kimondotta, hogy a munkaszerződésekről szóló 1929-ben hozott törvény rendelkezései csakis azon jogviszonyokra alkalmazhatók, amelyeknél a szerződés az új törvény életbelépte után járt le. Ha tehát a jogviszony a régi munkaviszonyokat rendező törvény hatálya alatt keletkezett és járt le, a követelést azonban az új törvény életbelépte után érvényesítik, ez a követelés a régi törvény szabályai szerint ítélendő meg, az 1929-ben életbelépett munkatörvény a már a régi törvény hatálya alatt lejárt szerződésekre alkalmazást nem nyerhet.

Közli: Kele Sándor dr.

ÖRÖK FIATALSÁG

Egyik híres egyetemi klinika jelentése szerint egy évtizeddel megfiatalodtak a nők. Nem állhatunk ellen, hogy ezzel kapcsolatban el ne mondjuk ezt a kis történetet:

Pecsenye gyamutlanul sétál az utcán, egyszerre csak megszólítja egy hölgy:

— Szép fiatalember, látogasson meg engem.

Pecsenye ránéz és azt mondja:

— Nem lehet.

— És pedig miért nem?

— Mert nagyon öreg vagyok.

A hölgy erre felforogt és így szól:

— Hallja maga. Én öt évig voltam vengerka

Oroszországban, három évig voltam egy sörcsarnokban Münchenben, nyolc évig voltam kasszírónó Klagenfurtban, hat évig voltam szabad pályán Bécsben, nyolc évig voltam szállodai szobalány Kis-kunbajnádon, három éve vagyok Pesten, de azt még, hogy öreg vagyok senki se mondta nekem.

Semmisnek mondotta ki a törvé a Satumare-szatmári Iparos Ot jogi személyiségét

A Satumare-szatmári törvényszék ítéletet hirdetett az Iparos Otthon jogi személyiségének a kérdésében. Mint ismeretes, a munkaügyi minisztérium utasítása alapján a Satumare-szatmári Munkakamara karhatalommal lefoglalta az Iparos Otthon milliókat érő székházát azzal az indoklással, hogy az Otthon az új ipartörvény alapján elvesztette a jogi személyiségét s így vagyona a Munkakamarára szállt át.

A törvényszék helyt adott a munkaügyi minisztérium kérésének és semmisnek mondta ki az Iparos Otthon jogi személyiségét. Az épület tulajdonjoga felől nem hozott a törvényszék

határozatot, mivel ebben a kérdésben illetéktelennek mondta ki magát s utasította az érdekelteket, hogy külön tulajdonjogi pert indítsanak.

Az ítélet indoklásában kimondta a törvényszék, miszerint az Iparos Otthon vezetőségének az a védekezése, hogy az Otthon nem szakmai, hanem kulturális célokat szolgált, nem felel meg a valóságnak. Az Iparos Otthon 1929-ben egyesült az Ipartestülettel és így az ipartestületekre vonatkozó törvény az Iparos Otthonra is vonatkozik.

Az állami szállítók 2 százalékot kell fizessenek az ipari oktatási alap javára

A pénzügyigazgatóságokhoz rendelet érkezett, amely szerint minisztériumi határozat alapján, minden község, megye, autonóm intézet, valamint az államnak szállított áruk, vagy munkaszolgáltatások ellenértékének kifizetése csak úgy történhetik meg, ha a kedvezményezett 2 százalékot a

Casa Invăţământului Industrial alapja javára lefizet, készpénzben, vagy értékpapírban, aszerint, hogy a szállítónak eszközölt kifizetés kötvényekben, vagy készpénzben történt. Kivételt képeznek a CFR, PTT és a hadügyminisztériumnak történő szállítások

Többségi iparos-küldöttség Aradmegye prefektusa előtt

Az aradi munkakamara iparostagozatának helyiségében Tulbure Ioan elnökletével aradi és aradmegyei román iparosok értekezletet tartottak. Az értekezleten Tulbure Ioan annak a véleményének adott kifejezést, hogy a román kisiparosságnak egyetlen nemzeti jellegű szakmai szervezetbe kell tömörülnie. Hasonló értelemben szólalt fel Munteanu Victor is, majd pedig Sfat Ioan bizottság kiküldését javasolta az új iparos-szervezet megalakítása és alapszabályainak kidolgozása érdekében.

Milas Gavril és Marita Gheorghe felszólása után Munteanu Victor azt javasolta, hogy a többségi kisiparosoknak egy küldöttsége jelenjen meg dr. Barbul Eugen megyei prefektus előtt és nyújtsa át a megye vezetőjének a

kisiparosság kívánságait tartalmazó emlékiratot. Az értekezlet határozata értelmében a küldöttség tagjai a következők: Cornea Adam, Milas Gavril, Tulbure Ioan, Supariu Simon, Olariu Teodor, Munteanu Victor, Arion Nicolae, Tatu Lazar, Marita Gheorghe, Ardelean Virgil, Cristea Petre, Camenita Teodor, Stoica Radu, Tipei Grigorie, Sfat Vichentie, Sfat Ioan, Coiban Gheorghe, Cheveresan Ioan, Scortari Gheorghe, Ardelean Nicolae, Adoc Axente, Sărb Ioan, Bota Marc, Radu Ioan, Mocuta Gheorghe, Podrumari Dumitru, Tersanschi Iosif, Duma Ioan és Motiu Petre.

A határozat értelmében a küldöttség az elmúlt héten megjelent dr. Barbul Eugen prefektusnál, akinek átnyújtotta az emlékiratot.

Most szombaton,

1938
JANUÁR
29-én

ARADI IPAROS BÁL

Állampolgárságok gálásával kapcsolatos intézkedések

A Monitorul Oficial január 22-iki számában megjelent az állampolgárság felülvizsgálásáról szóló törvényrendelet. A törvényrendelet első szakasza az állampolgársági lajstromok általános revíziójáról beszél, de az ötödik szakaszából nyilvánvaló, hogy

csak a zsidók állampolgársági helyzete kerül felülvizsgálatra,

mert ez a szakasz azt hagyja meg a községi előjárásoknak, hogy február 22-ig készítsék el azt a táblázatot, amely az egyes községek állampolgársági lajstromában felvett zsidókat sorolja fel. A törvényrendelet nyomán keletkezett kétségek közül ez a kérdés legkönnyebben tisztázható, mivel az 5. szakaszból nyilvánvaló, hogy sem a románok, sem más kisebbségi állampolgársági joga felülvizsgálatra nem kerül.

A 22. szakaszban foglalt felsorolás azt a hitet keltette egyeseknél, hogy az abban foglalt okmányokat Ardeal és Banat zsidó állampolgárainak is le kell tenni. Meg kell különböztetni „állampolgársági lajstromokat”, amelyeket Ardealban, Banatban, Bucovinában fektettek le az „állampolgári jogok megadásáról szóló” regiszterekről, amelyeket a régi királyság bíróságainál fektettek fel. A törvényrendelet 22. és 23-ik szakasza ez utóbbiakra vonatkozik, míg az

Ardeal-erdélyiek és Banat-bánátiak az 1924 évi, az állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvény 56. szakaszának 1., 2., 5., 6. pontjai szerinti kötelezettségek tartoznak előtte tenni.

Ez a szakasz így szól:

Állampolgárok és azok maradnak minden külön alakítás nélkül az alábbi lakosok, akik a mai napig valamely más állam honosságát nem optáltak:

1. Bucovina, Ardeal, Banat, Crişana, Satu-Mare és Maramureş azon lakói, akik 1918 november 18-án (december 1.) ezen ország résznek valamely helyiségében illetőséggel bírtak.

2. Basarabia azon lakói, akik 1918 március 27-én (április 9-én) ezen országrész valamelyik helyiségében közigazgatási lakóhelyet bírtak.

5. Azon személyek, akik a fenti időpontban a régi királyság valamelyik helyiségében laktak, az egyesülés idején, de Ardeal, Banat stb. valamely helyiségében illetőséggel bírtak.

6. Azon személyek, akik az egyesülés idején nem laktak a csatolt területek egyik községében, de ilyen helységben születtek ottan lakó szülei által.

Az Ardeal-erdélyi zsidókra nézve tehát fontossággal az állampolgársági törvény 56. szakaszának 1. és 6. pontja bir, mert a 2. pont Basarabiára, az 5. pont pedig a Regátban letelepedettekre vonatkozik.

Fontossággal bir még az állampolgársági törvény 60. szakasza, amely az állampolgárság elvesztését jelenti ki, azon személyekre nézve, akik a törvény megjelenése előtt, tehát 1924 előtt valamely idegen állampolgárságot optáltak. Tehát az ittlakó zsidóknál bizonyítani kell: 1. községi illetőséget, 2. azt, hogy nem optáltak. Az optálásokról minden község könyvet fektetett fel, tehát igazolni képes azt, ha valaki nem optált.

Bizonyítani kell, hogy nem lett-e idegen állampolgár a kérvényező 1918. december 1. után. Az 1918 évi 2085 számú törvényrendelet szerint ez a következő okmányokkal bizonyítható.

1. Bármiféle aktaival, amely bizonyítja, hogy az illető eleget tett a sorozási törvény rendelkezésének.

2. Eredeti utlevéllel, vagy bizonyítvánnyal, amely igazolja, hogy az illető a román utlevél kedvezményét élvezte.

3. Egy igazolvánnyal, amely bizonyítja, hogy az illető nem volt alávetve az idegenellenőrzési törvény rendelkezésének.

4. Bármiféle aktaival, amellyel az idegenek ellenőrzéséről szóló törvény és szabályok szerint bizonyítani tudja, hogy nem idegen alattvaló.

A községi illetőség, az 1886. 22. törvény szerint bíraltatik el, amely az illetőség általános megszerzését úgy szabályozza, hogy azt hallgatag módon megszerzi mindenki, aki valamely községben négy évig lakott és a község közterheihöz hozzájárult. Tehát nem kellett külön kivenni a községi illetőségi bizonyítványt, mert azt a két feltétellel fennforgása mellett mindenki ipso iure megszerezte. A törvény az illetőség elvesztésének csak egyetlen esetét ismeri, ha valaki más község illetőségét szerzte meg. A háború előtti közigazgatási jogrendszerben nem is volt egyén illetőség nélkül, mert

A zárórákihágások megállapítása és büntetése

A munkaszüneti törvény részletes ismertetésének utolsó cikke a kihágások ismertetésével és az eljárással foglalkozik. Fontos ezt is ismerni minden iparosnak, hiszen sajnos, a záróra kihágások szinte napirenden vannak és alig van olyan iparos, aki néha saját hibáján kívül nem lett volna kénytelen ilyen ügyekben védekezni, sőt bírságokat is elszemvedni.

A munkaszüneti törvény 25. szakasza mindenekelőtt azokat a szerveket sorolja fel, akiknek jogukban áll záróra kihágásokat megállapítani, illetve jegyzőkönyveket felvenni. Nem csupán a törvény, hanem a végrehajtási utasítás és az ennek alapján kiadott külön rendelkezések megszegése is kihágásnak tekintendő.

Azok a szervek, akik jogosítva vannak kihágási jegyzőkönyveket felvenni, a következők: A munkaügyi miniszter, a Kereskedelmi és Iparkamara, a belügyminiszter, a megyei prefektus és a rendőrség szervei, a Munkakamara elnökei és titkárai, a Kereskedelmi és Iparkamara elnökei és titkárai, a járásbírók, a városi községek polgármesterei és polgármesterhelyettesei, továbbá a szolgabírák vesznek fel a falusi csendőrség tisztjei által felvett jegyzőkönyvekkel együtt, hiteles okiratoknak tekintendők mindaddig, amíg be nem bizonyítják tartalmuk valótanságát (inscrierea in fals).

A munkaszüneti törvény és rendeletek ellen a munkaadók, vagy alkalmazottak által elkövetett kihágásokat általában 500—5000 lelig terjedő pénzbírsággal büntetik és a bírság kiszabásánál enyhítő körülményeket nem szabad figyelembe venni. Ha a munkaszüneti kihágás elkövetésénél igénybevevett alkalmazottak száma tíznél több, akkor a bírság 1000—10.000 lelig terjedhet, enyhítő körülmények figyelembevétele nélkül.

Ugyanezt a büntetést kell alkalmazni azokkal szemben is, akik a kihágások megállapítására törvényes hatáskörrel bíró személyekkel szemben ellenállást tanúsítanak, amikor azok törvényes kötelességüket teljesítik. E bírság mellett azonban a büntetőtörvény büntetését is alkalmazni kell.

A bírságot a járásbírószabja ki és egyúttal intézkedhetik aziránt is, hogy a vasárnapi nyitvatartási jogot a kihágást elkövetőtől megóvják, illetve, hogy ennek az üzlete vasárnapi és munkaszüneti napokon át zárva legyen.

Ha ugyanazon esztendő folyamán a kihágást elkövetőivel szemben visszaesést állapítanak meg, akkor a bírság legmagasabb összegét kell kiróni enyhítő körülmények figyelembevétele nélkül.

A vállalkozók, a kereskedelmi, vagy ipari üzemek főnökei egyetemlegesen felelősek az igazgatóik, vagy üzletvezetőik ellen kiszabott bírságokért.

Megírtuk márt azt, hogy az ugynevezett paritásos bizottság állapítja meg a törvény korlátain belül az üzletek záróra rendjét. Az erre vonatkozó határozatot azonban a megyei prefektusok, a rendőrségek és primárok adják ki. Ha az illető személyek, a paritásos bizottságok megkeresése dacára is vonakodnak rendeletet kiadni, vagy pedig, ha a kihágások megállapítására törvényes hatáskörrel bíró szervek, feljelentés dacára is vonakodnak a kihágást meg-

állapítani, akkor ezeket 1000—3000 lelig terjedhető pénzbírsággal büntetik és egy évi határidőn belül történő visszaesés esetén a bírság legmagasabb összegét alkalmazzák velük szemben. Természetes, hogy emellett még fegyelmi eljárást is indítanak ellenük.

A munkaszüneti törvény alapján kiszabott összes bírságok a Munkakamara javára esnek. Minden egyes kihágási ügyben tehát a Munkakamarát, mint érdekelt felet meg kell idézni.

A végrehajtási utasítás meghatározza azt is, hogy kik tekintendők visszaesőknek? Visszaesők azok, akik az első büncselekmény megállapításának idejét követő esztendőben újabb munkaszüneti kihágást követtek el, tekintet nélkül arra, hogy tettek-e folyamatba eljárást, vagy kiszabtak-e rá végleges büntetést az első kihágásért.

A gyakorlatban a záróra kihágások megállapítása városokban úgy szokott történni, hogy a szolgálattevő rendőrök jelentik fel az üzlet-helyiségek tulajdonosait és a rendőrség veszi fel a jegyzőkönyvet a kihágást elkövetők ellen. Ezek a jegyzőkönyvek, amint azt fentebb láttuk, csak akkor támadhatók meg, ha a fél bebizonyítja azok hamis voltát. Ez legtöbbször majdnem lehetetlen. Mindenesetre tudni kell azonban azt, hogy a bírságokat csak járásbírószabja ki, így tehát módjában van mindenkinek a rendes bírói utat igénybevenni. A kihágási eljárást az új büntetőperrendtartás szabályai szerint folytatják le.

Kitünően sikerült az aradi sütőiparosok bálja

As Aradi Sütőipari Munkaadók Egyesülete az Iparos Kulturházban rendezte meg jól sikerült bál mulatságát. Ez a siker annak a rendezőbizottságnak az érdeme, amely fáradságot nem ismerve szorgalmasan munkálkodott, hogy a szépszámban megjelent és mulatni óhajtó közönség jól érezze magát. A rendezőbizottságban résztvettek: Stoica Radu, Stefanovici Clementiu, Raun János, mint bálelnökök, Takács István főrendező, Titsch Fábán pénztárnok, Schwartzenberg Dezső főellenőr, Bede István és Mészáros György ellenőrök, a hangulateltő táncdarabok megválasztása pedig Niethammer Péter feladata volt. Kivülük a rendezőbizottság tagjai: Dascălu Pavel, Kristyó Gábor, Dörner József, Kotilla Emil, Reiland József, Adalbert Albert, Adam Miklós, Berkovits Dániel, Lengyel József, Sularea Josif és Szabó János voltak, akik mindannyian lelkesen munkálkodtak azon, hogy az idei pék-bál is emlékezetes maradjon. A bálon az Ardeal-erdélyi és Banat-bánáti sütőipari szövetség is képviseltette magát.

ELSZOLAS.

Elszólásairól ismert kedves bartátnánk mondta: — Ti ágyban alusztok? Miért nem vesztetek inkább egy rekviemet?...

ORVOSI TANACS.

H. W. Norton kaliforniai tudós megállapításai szerint az egészséget féltő ember akkor vigyáz magára kellőképpen, ha naponta kétszer étkezik, egy-egy étkezés csak négy perc és 16 másodpercig tart, étkezés után pedig piros hálósapkában halszor körüljárja az éjjeliszekekrényt. Szőke-hu, 39 évnél idősebb hafiadonok minden második étkezés után zöldség, vagy márga hálósapkát is felvehetnek.

az említett törvény ismerte a kisegítő illetőséget, amely szerint más illetőség híján, mindenki abban a községben illetőségu, melyben született. Tehát az állampolgársági törvény 56. szakaszának 6. pontja — megfelelően a békeszerződésnek — ezt a kisegítő illetőséget veszi tekintetbe.

Az illetőségi lajstromba való felvételnél a községek ugynevezett lakói díjat szedtek és így a lakói díj befizetéséről szóló nyugta, rendszerint ma-

gába foglalja annak a végzésnek a számát, amellyel az illető lakos községi illetősége elismertetett. Kiskorú gyermek atyja (törvénytelen anyja) illetőségét követte, férjes nő férje illetőségét, mindaddig, míg attól el nem választatott, amikor automatikusan nyerte vissza a házasság előtti illetőségét. Özvegy asszony megtartotta elhunyt férje illetőségét, ha csak más községben özvegyként nem szerzett illetőséget.

A Satmare-szatmári iparkamara új vezetősége.

Az ipar- és kereskedelemügyi miniszter a Satmare-szatmári kereskedelmi és iparkamara vezetésére a következő bizottságot nevezte ki:

A kereskedők részéről: dr. Barbu Ilie Carol, Tişca Emil, Pop Octavian, Suta Dumitru és Georgescu Vasile.

Az iparosok részéről: Pop Augustin mérnök, Cuza Anderco Alexandru, Suciu Stefan, Cudrici Lupu és Pop Gheorghe.

UDVARIASSAG.

Röföskenedő társaságban az udvariasságról beszéltek.

Mindenki mondott egy-egy példát az udvariasságra, végül Csiperke szólalt meg:

— Szerintem a világ legudvariasabb embere az én Kleinbeck barátom.

— Mennyiben?

— Kleinbeck egy szép napon megütötte a főnyereményt és másnap bocsánatot kért tőle.

A Timişoara-temesvári munkakamara új ideiglenes bizottsága.

A Timişoara-temesvári munkakamara ideiglenes bizottságát a napokban nevezték ki, a melynek elnöke Mihailescu-Timis Gh. ügyvéd, a Biruinţa című napilap igazgatója. Tagjai az iparos osztály részéről: Zorlentan Petru szűcs, Pascu Ioan cipész és Popovici Ilie szabó, a munkásosztály részéről Mihailescu-Timis Gh., Drăgălina Livius és Montani Ioan.

A munkakamara ideiglenes bizottságának ünnepélyes beiktatása vasárnap lesz megtartva. A munkakamara kormánybiztosává Radulescu Ioan nevezték ki.

MOLNÁR FERENC ÉS A RANTOTTCSIRKE.

Egy szép tavaszi napon Molnár Ferenc, a nagynevű író egy budai étterem kertjében ült. A napcsóna pompáson felett neki, azonban az udvaron szaladgáló csirke folyton zavarta, amely Molnár asztalára is felmerészkedett. Molnár megszakította étkezését és haragos orocál rákiáltott:

— Te, ha nem hagyja nekem békét, meg foglak rendelni.

A Tg.-Mures-marosvásárhelyi iparkamara új vezetősége

A kereskedelemügyi minisztérium rendeletet küldött a Tg.-Mures-marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához a abban felosztatja a kamara eddigi választott tanácsát. A rendelet egyébként közli az ujonnan kinevezett időközi bizottsági tagok neveit is. Az új bizottságban a kereskedők részéről Bucur Iosif, Gherman Gheorghe és Moldovan Carol, míg az iparosok részéről Murgu Petru dr., Stoica Gheorghe és Vlase Gheorghe foglalnak helyet.

MINDENT ELKÖVET.

Két barátból beszélgetés bűzdelés közben:

— Na, mi van — kérdi az egyik — sikerült már nyilatkoznia bírónak az udvarlót?

— Sajnos, — feleli a másik — még nem, pedig minden látogatásakor a legnagyobb ruháimban voltam.

A kivitel csökkenése folytán a vadbőrök tovább csökken

A bányai-szörme piacon az árak, a készleten árut értve, elérték az elképzelhető mélypontot. Az egy év előtti árakat véve figyelembe háromszáz-négyezszáz százalékkal zuhantak a szörmeárak. A róka, például amelyért egy év előtt még 600-800 lei adott a szűcsipar, ma 150-300 lei között ingadozik, de ezért az árért sem talál vevőt. Az értékes vadbőrt, amelynek az ára tavaly még 3 ezer lei volt, ma 800 leiert kánálják eladásra. A görény az egy év előtti 400 lei helyett ma 80 leies áron szerepel, a nyulbőr, amely évek óta 35-38 leies áron került a szörmeipar kezébe, ma 8-12 lei. Tavaly még 300 ezer darab vadnyulat vett fel egyedül a Timişoara-temesvári és környéki feldolgozó ipar, az idén megszűnt minden kereslet. A vadbőrök árzuhanásának főoka a kivitel stagnálása.

A céhek visszatérése...

Mik voltak a céhek a múlt századokban és milyen célt szolgálnának ma a kormány elgondolása szerint

Gheorghe Cuza munkügyi miniszter a keresztény munkások bucuresti gyűlésén bejelentette, hogy szándékában áll az iparos-céh rendszer visszaállítása. A miniszter elgondolása szerint a munkások és iparosok mai szakszervezetei helyett újból a tizenkilencedik században megszűntetett céh-rendszerbe tömörítik az ország kétkezi munkásait.

A mai iparosoknak és munkásoknak csak megközelítő fogalmak vannak arról, hogy voltaképpen mik is voltak a céhek? Olvastak arról, hogy a legényeknek évekig kellett külföldön vándorolniuk, azután „remek”-et kellett készíteniük, hogy mesterekké válhassanak és a céh felvegye őket tagjai sorába. Azt azonban már jóval kévesebben tudják, hogy a céheknek nemcsak a mester képzés terén volt jelentőségük, hanem vallási, közigazgatási, sőt félig-meddig katonai alakulatok voltak. A közelet a céheken keresztül alakult ki, politikai jogokkal rendelkező városi polgár csak céhtag lehetett.

Milyen volt a céhrendszer?

Ismeretessük röviden milyen volt a céhrendszer Transilvániában.

A céh, mint vallásos, katonai és félig-meddig hatósági közigazgatási szervezet, tell volt ceremóniával és szigorú abszolút szabályokkal. Inasnak csak jámbor, becsületes, keresztény szülőktől származott flukat vettek fel. Az ugynevezett törvénytelen származásúak Magyarországon szinte a XIX. század elejéig ki voltak rekesztve azok sorából, akik iparüzést tanulhattak. Az inas a mesternél volt teljes ellátásban és a mester meg a mesterné hatalma alatt állott. Az inasfölvételnek takasja, díja volt és az inasért kezeséget kellett vállalni. Kemény sors jutott sokszor osztályrészül az inasnak: a mester, a mesterné és a legények önkényének kitett, szűkös ellátással élt, nemcsak a mesterséget tanulta (ez néha háttérbe is szorult), hanem minden házi munkát is végeznie kellett. A 3-4, de sokszor 5-6 évi inasidő után következő felszabadulás és ez a felszabadulás ceremóniás, ünnepélyes esemény volt a céh hatalmának jelképe a kinyitott céhláda előtt. Sok céhszabály szerint a felszabadultnak jókora viasszal kellett ellátni a templon oltárát. Megkapta a felszabaduló levelét, ifjú legény lett, (az ifjú legény, meg az öreg legény között nagy műhelybeli és társadalmi különbség volt!) és elindulhatott vándor utra. Ez a vándorút rendszerint kötelező volt, sok céhlével kimondja, hogy a legénynek három évig kell vándoroljanak. A legény már nem állott teljesen a mester hatalma alatt, de egész életét megszabta a mesterek egyesülésének, a céhnek az akaratá. Ellátást is a mestertől kapott.

A céhbe való tartozás kedvezményt (privilegiumot) jelentett és a céhbe már bejutottak minden esakört felhasználta arra, hogy minél kevesebb mester kerülhessen a sorakba viszont azon mesterek ellen, akik nem juthattak be a céhbe, mint kontárok ellen, külön nagy harcot folytattak. Pozsonyban 1376-ban például csak 28 mészárszék

és 16 pékműhely létezett. Az évszázadok során egyre több ellentállást tanusítottak a mesterek a közejük való fölvételét kérő legények ellen. A céh zárt testület volt. A jelentkezőnek hosszú próbaidővel kellett igazolnia vallásos életét, hogy a céhnek csúfja ne legyen. A céhbe felveendő mesternak jól kellett tudnia az iparát. Ezt a mesterremeket a céhtagok sokszor visszautasították.

A romániai céhrendszer

Országunk céhrendszere nagyon hasonló a magyarországihoz. Cuza munkügyi miniszter beszédében főként a moldovai céhek példájára hivatkozott. A moldovai céhek még kifejezettenben vallási alapokon állottak, — szerves ortodox vallási alapon. Cuza miniszter beszédében utalt arra, hogy a céhek építették fel az ország legnagyobb templomait. Másvallású iparost nem vettek fel a céhekbe.

Mit tartanak meg a céhrendszerből?

Természetesen túlság lenne azt hinni, hogy a céh-rendszert teljes egészében állítják vissza. Nem szabad elfelejteni ugyanis, hogy a céhek idején még csak kézilipar létezett és voltaképpen a gyáripár, a gépek buktatták meg a céheket. Másrészt a céhrendszer egyes részeit, mestervizsgák és ezek folytán „remek”-ek készítését, éppen a legutóbbi ipartörvény visszaállította már. Ezzel tovább az iparos-képzés technikai részébeq aligha lehet menni. Elképzelhetetlen ma, amikor az országhatárokat sorompók zárják el az idegenek előtt, a „legényeket” vándorlásra kényszeríték.

Keresztény és etnikai alap

Minderről szó sincs. Az új céhrendszer — amely az iparosokat és a szakszervezetekből kivont munkásokat akarja tömöríteni — Cuza miniszter elképzelése szerint inkább olyan korporáció alakulat, amely a régi céhrendszerből csak a keresztény és az etnikai alapot tartja meg. Az iparos-és munkásképzés mai rendszere nem változik meg, a munkaidőt nem hosszabbítjuk meg, de a céhek vallási és erkölcsi és nemzeti alapon válogathatják meg tagjaikat. Ebből önként következik, hogy ipari pályára csak az mehet, aki az eljövendő céhtagaság vallási és etnikai követelményeivel rendelkezik.

A „Curentul” a munkásokat is céhekbe akarja tömöríteni.

A „Curentul” egyik minapi számában Isia Tolan foglalkozott a céhek feltámasztásának kérdésével. Tolan kifejti, hogy az iparomester-céhek visszaállítása után — aminek ötletét egyébként már évekkel ezelőtt a Cluj-kolozsvári Iparosok egyesülete vetette fel — a munkásokat is hasonló módon kell megszervezni.

Nem elég, ha a céhtagok kiválasztása — írja Isia Tolan — csak kizárólag keresztény vallásuk és országgal szembeni lojalitásuk alapján történne. Ez ugyanis a ma meglevő asindikátusok és egyesületek új firma alatt való tovább folytatását jelentené.

A cikkíró nyilván a kartellekre és trösztökre céloz és elfelejt különbséget tenni a nagyipar és a kisipar között, amely utóbbinak a trösztök és kartellek még ádázabb ellenségei és tönkrötörői, mint a fogyasztónak. A gyáriparra azonban nem vonatkozik az új céh-rendszer annál kevésbé, mert a gyáriparosok nem a munkügyi, hanem az iparügyi minisztérium hatáskörébe tartoznak.

TAPASZTALAT SZERINT.

Tudományos becsülgetés a házidási asztalról.

— Igaz, hogy az aszonyok általában tovább élnek, mint a férfiak?

— Nem lehet általánosítani, a tapasztalat szerint van azonban egyfajta aszony, amelyik feltélenül tovább él, mint a férje.

— És melyik az a fajta?

— Az özvegyaszony.

Csökken a behozatal

A nyersanyagok árának a világpiacokon az utóbbi időben történt 40-50%-os csökkenése természetesen nagyban befolyásolja az év első három hónapjára szóló behozatali igénylések keretét. Az igényelt összegek sokkal nagyobb vásárló erővel bírnak, mint az előző évnegyedben, kisebb összegért ugyanis nagyobb mennyiségű áru vásárolható külföldön. Figyelemre méltó az a körülmény is, hogy a világszerte jelentkező gazdasági válságtünetek jelentősen csökkentették a fogyasztást és az irányzat a jelenlegi készletek csökkenése. Ennek természetes velejárója, hogy az importőrök csak a legszükségesebb tételek behozatalát szorgalmazzák. Eppen ezért ezidőszert a behozatali kedv alaposan megcsappant.

Az aradi iparkamara új vezetősége

A szakkamarák választott tanácsainak feloszlása során a kormány az aradi kereskedelmi és iparkamara vezetését is feloszlatta. A feloszlató rendelkezéssel egyidejűleg nem jelent még meg az új vezetőség ki-nevezése, kedden azonban már megérkezett Aradra az erről szóló intézkedés is. A kereskedelmi és iparkamara átmeneti tanácsa ipari és kereskedelmi csoportból áll s a következőképpen alakult:

Elnök: Moldovan Silviu dr. nyugalmazott törvényszéki főelnök, volt prefektus, ipari tagozat: Iovanas Traian aradmegyei állatexportőr, Rafiroiu Remus a Mocsonyi uradalom vezetője, Catana Aurel Halmagiu-halmagyi kereskedő, valamint Trifu Petre állatexportőr. Ipari tagozat: Carpinisan Romulus az ipari liceum igazgatója, Mohor Ilie vendéglős, Caracioni Dumitru vendéglős, Caroiu Andrei, a Diecezana vállalat igazgatója és Crainic Nicolae, Varfurile-halmagycsuci kőbányatulajdonos.

JOGOS FELELEM.

Recsege urat meghívja a főnöke egy spiritiszta szeánszra.

— Nem fogok elmenni, bár a meghívást nagyon köszönöm, — mondja udvariasan Recsege.

— Nem jön el? Hiszen maga — úgy tudom — spiritiszta.

— Csak voltam, főnök ur, csak voltam, most már nem vagyok az. Abba hagytam ezt a dolgot.

— És miért, ha szabad érdeklődnöm?

— Akkor hagytam abba, amikor az anyósom meghalt. Félek ugyanis, hogy egyszer megjelenik.

Csökkenett a fakivitel

Nem kerültek még nyilvánosságra ugyan eddig a fakivitelre vonatkozó végleges adatok, mégis az elmúlt év első 11 hónapjáról készült számcsoportosításokból kitűnik, hogy az év második felében az export ebben a vonatkozásban jelentős mértékben csökkent. Az elmúlt év első negyedében fűrészáru kivitelünk 149.000 köbmétert tett ki (a világforgalom 8.9 százalékát), a második évnegyedben 279.000 köbméter volt (5.9 százalék), a harmadik negyedévben 383.000 köbméter (5.1 százalék), a negyedik évnegyed első két hónapjában 254.000 köbméter (6.1 százalék). Ezzel szemben 1937-ben a következőképpen alakult a fűrészáru export: 257.000 köbméter (14.6 százalék), 337.000 köbméter (7.2 százalék), 315.000 köbméter (4.2 százalék), az utolsó évnegyed két első hónapjában 181.000 köbméter (4.7 százalék).

A nagy visszaesésnek — ami elsősorban a nyugati piacokon érezhető — számos oka van,

elsősorban talán az, hogy a nyugati országokban az építkezés csökkenő irányzatot mutat, ami a beviteli lehetőségek megcsappanását eredményezi. Ezen kívül, a világpiacokon már az elmúlt év júliusában áresés mutatkozott, mire a vásárlási lendületet általában csökkentették, nehogy a drága áruk felhalmozása veszteséget okozzon. Ez a körülmény további kedvezőtlen befolyást gyakorolt az árak alakulására s ez a növekvő tartózkodás is hozzájárult kivitelünk csökkenéséhez, különös tekintettel arra, hogy a világpiaci irányzattal ellentétben a belföldi árak szilárdnak bizonyultak. Altalában az a remény szakkörökben, hogy a kormány minden tőle telhetőt elkövet majd az angliai, franciaországi és belgiumi kivitel további csökkenésének megakadályozására.

SENZACIÓS ÚJ TALÁLmány.

Rendkívül érdekes, új találmánnyal gazdagította a világot egy renoi magántisztviselő. Az új találmány egy hajléktóval és töltőtüllel kombinált szemüveg, amely az esti órákban autoreflektorként használható. Súlya 3 és fél kiló, előállítási ára mindössze 198 543 lei 50 bani.

A gyárakon kívül dolgozó munkások fizetése is levonható a bruttó jövedelemből

Sok esetben előfordul, hogy az iparvállalatok úgy osztják be működésüket, hogy munkásaiknak egy bizonyos részével a tulajdonképpeni gyárhelyiségeken kívül végeztetik el a munkát. Ennek legtöbbször az az oka, hogy a gyár, megfelelő helyiség hiányában, vagy bizonyos gyártási ágakban az előre nem látott nagy munkás létszám következtében nem tud a gyárépületben az összes munkások számára megfelelő elhelyezkedésről gondoskodni. Természetesen a gyárakon kívül csak olyan munkákat végezhetnek, amelyekhez a gyártelepeken lévő gépek használata nem feltétlenül szükséges.

Világos, hogy egyszerű belső szervezési kérdéssről van szó. Egyes adóügyi hatóságok azonban az ilyen rendkívüli eseteket arra használták fel, hogy nem ismerték el rendszeres munkásoknak a gyártelepeken kívül dolgozó alkalmazottakat, ennek következtében a részükre történt szabályszerű fizetéseket nem engedték levonni az adókimutatás alkalmával a vállalatok bruttó jövedelméből.

Ilyen probléma került az elmúlt héten a bucurestii királyi tábla IV. szekciójára, amely elvi jelentőségű határozattal döntött.

Egy vállalat ugyanis, amelynek jövedelméből nem engedték meg a gyárakon kívül dolgozó munkások fizetésének levonását, a fellebbezési bizottság határozata ellen felfolyamodással élt a táblához és hivatkozott az egyenes adótörvény 31. szakasza 10. pontjára, valamint a 25., 47. és 106. szakaszok rendelkezésére, amelyeket a fellebbezési bizottság határozata megsértett.

Az adózó fél már a fellebbezésben hivatkozott arra, hogy az ilyen munkásoknak kifizetett munkabérek szigorúan a vállalat érdekében felmerült költségek voltak és így azokat a törvény értelmében le kell vonni a bruttó jövedelemből.

A fellebbezési bizottság határozatának in-

doklása az volt, hogy egy részről a gyárakon kívül dolgozó munkások tulajdonképpen főlős létszámú munkások voltak, akikre nem volt szükség és így a felmerült munkabérek nem tekinthetők olyanoknak, amelyek szigorúan a vállalat érdekében váltak szükségessé. Másrészt pedig a vállalat nem bizonyította le azt, hogy a munkások fizetése utáni adót kiegyenlítette.

A királyi tábla az adótörvény 31. szakasza hivatkozott, amelynek értelmében az adóköteles jövedelem megállapítása alkalmával le kell vonni a bruttó jövedelemből a vállalattal szigorúan összefüggő költségeket, amelyekben a vállalat fenntartási költségei is szerepelnek.

A gyártelepeken kívül végzett munkák (konfekcionálás) bérei szükséges költségek, minthogy az ezekből származó eredmény is hozzájárul a haszon realizálásához, ennél fogva ezek levonhatók a bruttó jövedelemből. Még ha az ilyen munkások kvalifikált munkások voltak is, akkor is az adótörvény 31. szakaszának 3. 1. c. d. bekezdései szerint ilyen elbírálás alá esnek.

Az adótörvény 48. szakasza megállapítja a vállalatoknak azt a kötelezettségét, hogy az alkalmazottaiknak fizetett munkabérek utáni adót az adóhivatalhoz beutalják. E kötelezettség elmulasztása azonban nem vonja maga után azt a következményt, hogy a vállalat felmerült költségeit a bruttó jövedelemből levonni ne lehessen. A törvény ugyanis e kötelezettség elmulasztásáért külön bírságot szab ki, amelynek semmi köze sincs az adókimutatási eljárásnak.

A fenti indokok alapján a tábla helyt adott a semmisségi panasznak és kimondotta, hogy a gyárakon kívüli munkások számára bármilyen címen folyósított fizetést vagy javadalmazást le kell vonni a vállalat bruttó jövedelméből az adómegállapítás alkalmával.

Konferenciát tartanak Jugoszláviában az iparostanoncoktatás fejlesztése érdekében

Az iparostanoncok oktatása egyik fontos problémája annak a törekvésnek, hogy képzetesebb, alaposabb felkészültségű iparosokat neveljenek. A noviszádi kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére a múlt év októberében megrendezték a dunabánsági tanonciskolai növendékek munkáinak kiállítását, amely az első hasonló kiállítás volt Jugoszlávia területén. A kiállítás legnagyobb sikerét jelenti, hogy az ötletet országosan meghonosítandónak nyilvánították és elhatározták, hogy a jövőben minden évben és minden bányában rendeznek hasonló kiállítást, a díjazott tanoncmunkákat pedig összegyűjtik és azokból az ország különböző ipari központjaiban egyesített kiállításokat rendeznek. A kiállítással kapcsolatban megtartott értekezleten a tanoncoktatás fejlesztéséről tanácskoztak a miniszeri és bányai kormányzósági kiküldöttek jelenlétében. Elhatározták, hogy februárban újabb értekezletet tartanak, amelyre Jugoszlávia valamennyi iparostanonciskolájának igazgatóit meghívják, hogy az iparosnevelést egységes irányítás mellett rendezzék.

A konferencia egyik legfontosabb problémája kétséget kizáróan az iparostanfolyamok, tanonciskolák és a gazdasági körök együttműködésének megteremtése lesz. Az oktatás irányát csak elméletben lehet pontosan megszabni, a gyakorlati oktatásra a bürokratikus merevség nem alkalmazható, mert ebben az esetben megismétlődik az a nagyon gyakori tünet, hogy a tanonciskolai tanításnak semmiféle gyakorlati előnyét nem tapasztalják sem a növendékek, sem munkaadók. A nemzetgazdaság számára rendkívül fontos, hogy a tanonciskolák alapos elméleti tudás mellett jó gyakorlati tudással ren-

delkező iparosokat neveljenek és ez csak úgy érhető el, ha a szakkörök állandóan segítséget nyújtanak az iskolai vezetésnek, támogatják utbaigazításokkal, gyakorlati tanácsokkal, a szükségletből való tájékoztatással és a tanulóifjúság ellenőrzésével. Ez a szoros együttműködés az előfeltétele annak, hogy az iparostanonciskolák megfeleljenek azoknak a nehezebb feladatoknak, amelyek a nagyipar, kereskedelem és a fogyasztótömegek igényének fejlődésével hárulnak az iparosokra kivétel nélkül minden szakmában. A tanulóifjúságnak az iskolában kell elsajátítani azt a rugékonyságot, amellyel a gyakran változó piaci szükségletek mellett megtalálja megélhetési és elhelyezési lehetőségeit.

Már az októberi dunabánsági értekezleten megállapították a februári konferencia tanácskozásainak főbb vonalait és a konferencia előkészítése most megkezdődött. Az oktatással kapcsolatban a tanfolyamok rendezésének kérdésével is foglalkoznak és tanácskoznak a tanonciskolák fenntartási költségeiről.

HOLLYWOOD!

— Mama, ki az az ember, aki minden reggel bejön hozzánk, megeszi a reggelit, mormog, aztán elmegy?

— De Bobykám, az a te új apád!

KESŐ BANAT.

Döcög álmodik. Álmában Pöcögöl van, aki már régtől fogva tartozik neki ezer leivel. Döcög álmában rá szól, hogy adja meg az ezer leit, de Pöcög csak ötszázat akar megadni.

— Nekem ezret adj, ordítja Döcög.

— Nem adok csak ötszázat, — ordítja vissza Pöcög.

Döcög a nagy ordításra felébred, nézi a kezét és látja, hogy üres. Behunyja a szemét és szelíden így szól:

— Na jó, nem bánom, adj ötöt.

A nemzetvédelmi önkéntes adományok levonhatók a nyereségből

A pénzügyminisztérium 361.360—1937. számú rendeletében közli, hogy a határok megerősítésére kifizetett önkéntes adományok a vállalat nyereségéből levonhatók, amennyiben a kifizetés ténye igazolást nyer.

Cluj-Kolozsváron két új enyvgár alakult

Cluj-Kolozsváron az utóbbi években mintegy 6 enyvgár alakult és ugyanannyi szüntette be a működését is. Még az elmúlt évben Weiszbürg N. alapított új enyvgárat, amely nyersanyagul huslást használ fel. Ez az üzem néhány hete kezdte meg működését a Prima Fabrica de Volin rt. Cluj-kolozsvári telephelyén bérelt helyiségekben. Ujabbban a Braşov-brassói enyvgár egyik alkalmazottja, ugyancsak a Volin gyár telephelyén bérelt magának helyiséget, ahol szintén huslából fog enyvot gyártani. Ez az üzem most van alakulóban és működését csak e hó végén kezdi meg.

KIFOGAS.

Döcög felhívja magához Pöcögöt és megmutatja neki új lakását.

— Ez itt a hall, — mondja Döcög.

Továbbmennek, megint megmutatja Döcög.

— Ez itt az ebédlő.

Aztán:

— Ez itt a szalon.

Végül benyit a hálószobába és Döcög meglepődve látja, hogy Döcögnek egy nagyon szép szobája van.

— Ez itt a hálószoba, — kékíti Döcög majd gyorsan hozzátesszi:

— Ez az a férfi én vagyok.

Lakatosok a Satumare-szatzmári

munkakamara vizsgáztató bizottsága előtt

A Satumare-szatzmári lakatosok vizsgáztató bizottsága a január 21-én tartott ülésén a következőknek engedélyezett mester, illetve munkakönyvet: Horstin Augustin (Baia Mare), Pánek Dezideriu (Jojib), Bokor Carol (Livada-Nou), Scheitl Ioan (Ardeal), Mozer Stefan (Moftinul-Mare), Bucurman Victor (Timisoara), Silaghi Augustin (Satu-Mare), Olariu Ioan (Satu-Mare), Câmpian Gheorghe (Satu-Mare), Ferenczi Iosif (Vile Satumare), Makarit Iosif (Satu-Mare), Nagy Francisc (Satu-Mare), Rusolea Mihai (Baia-Sprie), Burian Vasile (Baia-Sprie), Matra Alexandru (Baia-Sprie), Skveis Iosif (Satu-Mare), Cheovari Mihai (Satu-Mare), Bodi Iosif (Satu-Mare), Butuza Vasile (Capnic), Tarța Pavel (Moftinul Mic), Timar Ioan (Satu-Mare), Szabó Adám (Baia Mare), Sășăran Petru (Baia Mare), Stecz Anton (Baia Mare), Ludescher Iosif (Ardeal), Paset Francisc (Satu-Mare), Nagy Eugen (Satu-Mare), Potcas Vasile (Soconzel), Csuska Eugen (Satu-Mare), Hituz Iosif (Baia-Sprie), Villas Alexandru (Satu-Mare), Cornis Alexandru (Turț) és Cornis Ioan (Turț). Az engedélyezett könyvet a munkakamara egy későbbi időpontban fogja kiadni.

CFR. A vasútpénztárosai a biztosítási díjakat nem számíthatják fel az utas előzetes beleegyezése nélkül

A CFR. igazgatósága az összes vasúti pénztárakat utasította, hogy a vasúti biztosítások Európa személy-, poggyász-, árubiztosító díjai csak akkor szedhetők, ha az utas, vagy a feladó ezt kifejezetten kéri. A rendelet ellenére még mindig akadnak egyes állomási pénztárak ahol a pénztáros automatikusan felszámítja a biztosítási díjat. Gyakori eset, hogy ugyanazon a távolságon az odautazásért kifizetett összeg többet tesz ki, mint a visszautazásnál. Az egyik pénztáros hozzáült a biztosítási díjat a jegyárhoz, a másik nem. A CFR. vezetősége a vasúti pénztárosokat nyomatékosan figyelmezteti, hogy a biztosítási díjakat csak az utas, vagy feladó előzetes beleegyezése esetén számíthatja fel, különben a vasut vezetősége fegyelmi uton vonja felelőségre e rendelkezést be nem tartó CFR. alkalmazottakat.

A Timisoara-temesvári gyárilpar az utolsó négy év alatt százmillió lei új tőkebetektetést eszközölt

Románia ipari fejlődésének Bucureşti után lesteégkívül legfontosabb területe a Banat-Bánság. Ennek a fejlődésnek gyors menetét éppen ezért a legáttekinthetőbb módon a Timisoara-temesvári gyárilpar utolsó éveinek számadatai mutatják meg. A Banat-Bánság területileg az országnak mindössze öt százaléka, ezzel szemben a romániai gyárilpar 22 százaléka itt van. Ez a 22 százalék ugye-zőlvan minden jelentősebb iparágat magában foglal és évente a termelés új és új területeit hódítja meg.

Az utolsó négy év alatt (nem számítva a most elmúlt 1937 esztendő, amelyről még nincs kimutatás) 1933 és 1936 között a Banat-Bánság területén ipari vállalkozásokba fektetett tőke jelentős emelkedést mutat. Míg 1933-ban az ipari tőkebe-fektetések összege a tíz legjelentősebb iparágánál (textil, fém, elektrotechnikai, fa, bőr, vegyi, építőipari, üveg, élelmiszer és grafikai ipar) 1 milliárd 287 millió 105 ezer lei volt, 1936-ban a teljes összeg már 1 milliárd 383 millió 168 ezer lei tesz ki, vagyis négy év alatt százmillió lei új ipari tőkebetektetést eszközöltek.

A fejlődés élén a textilipar áll. A Timisoara-temesvári textil és konfekcióipar tőkeösszege 1933-ban 376 millió 639 ezer lei, 1936-ban 448 millió

526 ezer lei, a többlet 71 millió 887 ezer lei, az ipari fejlődés számadatainak több, mint 70 százalékat tehát a textilipar eredményezte.

Vas- és fémipar: befektetett tőke 1933-ban 237 millió 959 ezer lei, 1936-ban 247 millió 37 ezer lei. A Banat-Bánság legnagyobb ipara az élelmiszeripar fejlődése nem áll az általános ipari fejlődés arányában.

Tőkebetektetés 1933-ban 442 millió 443 ezer lei, 1936-ban 448 millió 244 ezer lei.

A bőr- és fémipar befektetett tőkeösszege 1936-ban 86 millió 943 ezer lei az 1933 évi 81 millió 744 ezer leijel szemben. Gyorsütemű fejlődést mutat a Timisoara-temesvári vegyipar. 1933-ban még csak 74 millió 683 ezer lei-t invezáltak vegyszeti gyárakba, négy évvel később már 90 millió 879 ezer lei-t. Megkétszereződött az elektrotechnikai ipar tőkebetektetése is, amely 3 millió leiről 8 millióra. míg a grafikai iparé 31 millió 657 ezer leiről 36 millió 842 ezer leire emelkedett.

Az építőanyag, üveg és kerámiai iparágak helyzete változatlan. A faipar állanló jellegű visszajelődést mutat. A befektetett tőkék összege négy év alatt 32 millió 965 ezer leiről 14 millió 287 ezer leire apadt.

Az aradi vendéglősök kívánságai a bucaresti-i nagygyűlés előtt

Az elmúlt héten Mohor Ilie elnök vezetésével tartotta igen érdekes tárgysorozattal, rendkívüli szindikátusi választmányi ülést, az aradi vendéglősök szindikátusa. Az ülésen örömmel vették tudomásul, hogy az élelmiszeri iparosok országos szindikátusa és a Sfatul Negustoresc bucarestii központja fuzionált. Az aradi vendéglősök szindikátusa, — mint ismeretes, — a Sfatul Negustoresc szervezetéhez csatlakozott. A fuziót formálisan szerdán mondták ki Bucurestiben, a két országos intézmény nagyszámu kiküldöttjeinek részvételével megtartott nagygyűlésen. Erre a nagygyűlésre az aradi vendéglősök szindikátusa, Mohor Ilie szindikátusi elnök vezetésével, Horváth József, Lapusca Teodor és Scheer Elemér vezetőségi tagokat küldötte ki.

A Mohor Ilie vezetésével Bucurestibe utazott küldöttség egy hét pontot tartalmazó memorandumot vitt magával és azt előterjesztet-

ték az élelmiszeripar nagygyűlésén. Az emlékirat főbb pontjai a következők:

1. A községi italmérési engedélyek bérének fizetése ügyében ne kérjenek visszamenőlegesen 3—20 ezer lei bért.
2. Vonják be a szőlőtermelők italmérési engedélyeit.
3. A vasárnapi és ünnepi munkaszüneti törvény revíziója.
4. Az italmérési engedély adójának és illetékeinek csökkentése.
5. Emeljék fel a monopól-árak eladási jutalékát.
6. Tartsák be az alkotmány-törvényt, az italmérési engedélyek kiadásánál.
7. A szállodások kéri, hogy az egy százalékos turisztikai bélyeg ügyét vegyék revízió alá és rendezzék azt úgy, mint a fiscal-bélyeg, amely ugyanis egy ezrelék alá esik.

OTLETEK.

Egy amerikai szaklap arról számol be, hogy az amerikai háziasszony általában szívesebben vásárol kimért vaját, mint csomagolt árut. Az az előítélet terjedt el, hogy a kimért vaj jobb. Egy vajnagykereskedő nagystilű kampányt indított e téves előítélet legyőzésére, amelynek során azt igyekezett megmagyarázni a háziasszonyoknak, hogy a kétféle csomagolású vaj között nincs minőségi különbség. Sőt. miután a kimért vaj hordóban, teherárúként kerül szállításra, míg a csomagolt vaját postán küldik szét, az utóbbi mindig frissebb. A kampány azonban nemcsak érvekkel harcolt, hanem izléses, az áruval harmonizáló ajándékkal is. Minden vajcsomagvásárlóknak néhány cent megtérítése ellenében higiénikus, üvegből készült vajtartót adtak, amely úgy volt megkonstruálva, hogy abban kizárólag a nagykereskedő által forgalombahozott csomag-vaját tudta a háziasszony behelyezni. Később variálék az ajándékot. Alumínium vajtartót adtak, amellyel a háziasszony csinos formákra vághatta és díszíthette a vaját. Az akció lényegesen megjavította a csomagolt vaj forgalmát.

Indokolt esetben magánorvos is jár a betegpénztári tagnak

A bucarestii betegsegélyzőpénztár mellett működő fellebbezési bíróság 1937 IV. 9. kelt 1531 számú döntésében kimondotta, hogy indokolt esetekben a betegsegélyzőpénztári tag jogosult magánorvos tanácsát is kikérni és ez esetekben a magánorvos első látogatási költségét a betegsegélyzőpénztár viselni tartozik.

VALLOMÁS.

Egyszer, mikor Cosmeaga ebédelni ment hazá, sírva találta a feleségét.

— Miért sírsz? — kérdezte meglepődve — mi a baj?

— Kari, — sokogta az asszony — te már nem szeretsz!

— Ugyan, ne beszélj csacsiságokat, igenis, szeretlek.

— Jó, jó, de úgy érzem, hogy lánykoromban jobban szeretted.

— Hát, szó se róla, de kell valaham, hogy sose buktam férjes asszonyokm...

Élénk építkezési tevékenységre van kilátás

Az ország belföldi fenyőfaanyagpiaca az építkezések téli szünetelése következtében még teljesen csendes, itt-ott azonban a kezdődő érdeklődés jelei mutatkoznak. A detailkezelés kénytelen az árukészletét legalább a kereslet zavartalan kielégítésének a mértékéig kiegészíteni és a kisebb üzletkötések, a múlt évi május 12-iki árjegyzék alapján már létrejöttek. Nagyobb forgalom kezdetben alig alakul ki, mivel az őszi idény, a hosszú ideig tartó esős időjárás következtében nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket és a detailtelepek tekintélyes készletekkel zárták a szezont. Az építkezési kampány idén mozgalmasnak ígérkezik, mivel a

a nagyobb Ardeal-erdélyi városokban, de a vidék nagy részén is élénk építkezési tevékenységre van kilátás

A CFR. igazgatósága a legutóbb megtartott versenytárgyalás eredményeként most döntött a műhelyek részére szükséges fenyőfűrész-áru beszerzése ügyében és a Foresta-nál megrendelt 15.000 köbméter fenyőanyagot, köbméterenként 1450 lei egységárban, 5.000 köbmétert pedig T. Papacostea-cégnél 1445 lei egységárban.

Az exportpiacra vonatkozólag külföldi tudósításokból és a nemzetközi jelekből kitűnik, hogy a konjunktúra megtorpant. Nem válság, hanem visszacsúszásról van szó, de nem csupán arról, hogy a

nemzetközi piacon a konjunktúra fejlődő üteme meglassult, vagy megállt.

Valószínű, hogy a kereslet és kínálat viszonyában az idén sem lesz semmiféle kedvezőtlen eltolódás, mivel az értékesítési lehetőségek megnyugtatóknak mutatkoznak. Csúszás az a lázas és mohó kereslet csökken, amely a múlt évben hatalmába kerítette a nemzetközi faipacot.

Nemzetközi szakkörökben biztosra veszik, hogy Angliának a fegyverkezési program végrehajtásánál az eddigi keretek között lesz szüksége faanyagra, azonban

kérdés: milyen lesz Németország és Olaszország felvevőképesége, tekintettel a dovizatechnikai nehézségekre

és, hogy milyen lesz a piaci helyzet, főleg az áralakulás szempontjából Franciaországban. A nemzetközi faipac helyzetének barométerje azonban mindenképpen az angliai szükséglet.

Faragottfában az üzletkötések szünetelnek, az árak kialakulatlanok. A kifuvarozási lehetőségek rosszak, mivel nem elég kedvezőek a hóviszonyok.

A kikötők forgalma Galatiban és Brailaban teljesen szünetel, a folyamhajózás a jégzajlás miatt megszűnt. Constantában kevés áru kerül behajózásra. A magyarországi export jelentéktelen.

SURGÓS FELADAT.

Kriz mitsém sejtve, olvasta újságját a kávéházban, mikor Krax ama bizonyos félreeső helyiség felé robogott és kikapta Kriz kezéből az újságot.

— Hallja, — ugrott fel Krax vérbeborult arcával — micsoda pimaszság ez?! Hiszen a nvti újság!

— Ugyan kérem, — kiáltotta vissza Krax — azt hiszi, hogy várhatok, míg a holnapi megjelenik?

RELATIVITAS.

Papucs ur megitta délutáni feketéjét, aztán egészen váratlanul megszólalt:

— Melánia?

— Tessék, — felelte a felesége.

— Valami eszembe jutott.

— Na?

— Az első találkozásunk. Azt hittem, hogy már asszony vagy és amikor megtudtam, hogy még lány vagy, milyen nagyon boldog voltam.

— Mit akarsz ezzel mondani?

— Hogy mennyire megváltozik minden. Ma már az tenne boldoggá, ha még mindig lány volnál.

Nem engedélyezi a kormány a villanyáram díjának emelését

A Villamosüzemek Országos Szövetsége, a múlt évben olyan határozatot hozott, hogy akciót indít országsszerte az áramdíjak felemelése érdekében. A kongresszus határozata értelmében a szövetség a kormányhoz memorandumot intézett, amelyben a szerelési anyagok és fűtőanyagok drágulására, továbbá a munkabérek

emelkedésére való tekintettel az áramdíjak emelésének engedélyezését kérte.

Értesüléseink szerint a szövetség akciója eredménytelenül végződött, mert a kormány a legmirevebben elzárkózik az áramdíjak emelésének engedélyezés elől.

Oradea-Nagyvárad iparossága lelkes lefolyású gyűlésen elhatározta a Hitelszövetkezet megalapítását

Az Oradea-nagyvárad kisiparosok a hitelszövetkezet megalapításával kapcsolatban gyűlést tartottak.

Oras Vasile elnök üdvözölte a jelenlevőket és jóleső érzésének adott kifejezést, hogy ilyen szép számban jelentek meg az iparosok és ezzel is tanubizonyosságot tesznek, hogy a Kisiparos Liga vezetősége helyes utat választott akkor, amikor a kisiparosság gazdasági helyzetének megjavítását tűzte ki célul.

— A Hitelszövetkezet kérdésében támogatásra találtunk az építőiparosok szövetségében is, mondotta Oras elnök. — Kérte a megjelenteket, hogy tárgyilagosan szóljanak az egyetlen napirendi ponthoz, a Hitelszövetkezet kérdéséhez.

Pop Aurel ismertette azt a munkát, amit az iparos megbízottak eddig végeztek a szövetkezet kérdésében.

Az előadó ezután részletes beszámolót mondott a Venetia-Velencei Hitelszövetkezettel folytatott tárgyalásokról. Ismertette az öt különböző szakértő véleményét, kiket a Kisiparos Liga kért föl a bank ügymenetének és aktivitásának felülvizsgálására. Minden egyes szakértő véleménye a legjobb volt.

Darabont Gyula megmondott szavakkal szólt a napirendi ponthoz, minden szaván érzik, az elhatározottság és alapon megfontoltság.

— Eppen ideje, — mondotta, — hogy az iparosság rájöjjön arra, hogy csak önmagán segít akkor, amikor a másik iparostársán akar segíteni. Tisztában kell lennünk vele, hogy mi, iparosok magunkra vagyunk utalva és a magunktól megvont bankból kell azt a várat meg-

építeni, ami a drágulás és kihasználás hullámai-tól megvédi az iparosságot. Iparosoktól, iparos-pénzből iparoshitelt akarunk az iparosság részére.

Figyelmezteti az iparosságot, hogy a vállalt kötelezettségének mindenki tegyen eleget, mert a meginduló hitelszövetkezetnek az áru Bemihai csatlakozik a felszólalókhoz és javasolja a meginduló hitelszövetkezetekhez az áru beszerzés minél hamarábbi megkezdését.

Katz Hermann felszólalásában fejtegeti, hogy az építőiparban önálló beszerzési szövetkezet felállítása a jelen körülmények között nem lehetséges, mert ez olyan hatalmas összegeket igényelne, ami a közeljövőben nem állhat az iparosság rendelkezésére. Helyes megoldásnak találja a cedálási rendszert, amit a hitelszövetkezet vállalna magára kellő garancia mellett.

Takács Sándor helyesli az előtte felszólaló javaslatát és kéri annak támogatását.

Glück Benő, a Venetia-Velencei Hitelszövetkezet igazgatója nagy tájékozottsággal ismerteti a takarékoskossági jótékony hatását, a hitelrendszer előnyös kihasználását és a szövetkezeti élet jelentőségét. A felszólalók egyértelmű javaslatai után az elnök felteszi a kérdést, szükséges-e a hitelszövetkezet felállítása, amire a gyűlés egyhangú igennel válaszolt.

Azok, akik még eddig szövetkezeti részjegyet nem jegyeztek, kivétel nélkül — ezzel is dokumentálni akarván az elhatározásuk komolyságát — teheségükhöz képest a jegyzésben azonnal résztvettek.

Tanfolyam Satumare-Szatmáron a cipésziparosok továbbképzésére

A Satumare-szatmári önálló cipésziparosok szindikátusa vasárnap délután tartotta választmányi ülését. A cipész szindikátusnak, amely mint jogiszemélyiség 1934. óta létezik, 74 önálló cipész-mester tgja van. Görbe Ferenc politéchnikát végzett cipész-mester, a szindikátus elnöke, két év óta mindent megtesz, hogy tudását a helyi cipész iparosok hasznára gyümölcsöztethesse. A tevékeny elnök az elmúlt héten a munkakamara könyvtárhelyiségében szaktanfolyamot nyitott a cipész-mesterek számára. A tanfolyam célja az, hogy a cipész-

iparosok tudását tökéletesítse. Előadásokat tart a tömegtermelés módszereiről és a szabászatról. A cipésziparosok tanulási vágyára jellemző, hogy a tanfolyamra 43-an iratkoztak be.

A választmányi ülés, amelyen 17 cipésziparos jelent meg, különösen a tanfolyamot érintő kérdésekkel foglalkozott. Előkészítették továbbá a jövő évi költségvetést és elhatározták, hogy az idén is megrendezik szokásos hushagyó keddi táncos egybekötött táncmulatságukat. A vigalmi bizottság elnöke Csigi Endre cipész-mester már meg is tette a mulatság eikere érdekében az előkészületeket.

— Kétszázhatvanmillió lei értékben vasfeldolgozó üzemi berendezést vásárolt a R. I. M. M. A. Németországban. Minisztertanácsi határozat alapján a RIMMA német Ardeletwerke, Eberswalde gyártól egy vasfeldolgozó üzemi berendezést rendelt 5.288.440 márká értékben, ami hozzávetőlegesen 210 millió leinek felel meg. A berendezést a német vállalat 1939. június 22.-ig köteles leszállítani. A RIMMA kötelezte magát, hogy a rendelés értékének felét előlegként kifizeti a vállalatnak. Ezt az előleget a Societatea Bancară Română garantálta.

FELESLEGES TÖRVÉNY.

Csemegének azt mondja valaki:

— Angliában a házasság első három évében nem lehet elválni.

— Ugyan, — legyint erre Csemege, — aki három évig kibírja, annak már nem sürgős...

A NAGY JÓTEVŐ.

Kanada legtekintélyesebb folyóirata teszteltatta olvasóközönségét: ki volt az emberiség eddig legnagyobb jótévője? A legtöbb szavazatot egy ír hajónás kapta, aki négy évvel ezelőtt újfajta tyukszemtapaszt hozott forgalomba.

Az adótartozásokról szóló értesítés kikészítése

A pénzügyminisztérium utasította az alárendelt hatóságokat, hogy az adótartozásokról szóló megterhelések kikészítése előtt állapítsák meg a címzett pontos lakcímét és a tényleges lakhelyét, mert sok hiba történt és sok mulasztás mutatkozik e téren.

PIKANS ÉSZREVÉTEL.

A híres dáma bevonul az éjjeli lakóba, pazarul dekoltált ruha van rajta, az ékszerei vakítóan csillognak.

— Nézd, — mondja egy fiatalember — tündérmese.

— Tévedsz, — mondja a másik — ez az Ester-egyűzeata meseje.

Vidéken nem folytathatnak ellenőrzést a pénzügyi gárda tagjai

A pénzügyminisztérium elrendelte, hogy a pénzügyi gárda tagjai ellenőrzést ezentúl csak gyáraknál és vámraktáraknál gyakorolhatnak. Vidéki megbízást a pénzügyi gárda ezentúl nem kaphat.

KULONBSEG.

Bécsi tartózkodása idején beállt Molnár Ferenchez, a híres íróhoz egy fiatalember:

— Nevem Krausz, — kezdi a vendég. — Sajnos, rosszul állok és anyai pénzem sincs, hogy vissza tudjak utazni Budapestre. Segítsen rajtam, mester.

Molnár Ferenc a csobéba nyúl és kivessz egy ötschillinges pénzdarabot. Csaldódotan nézi Krausz az ötschillingest.

— Mi ez? Egy Molnár nekem csak öt schillinget ad?

Mire Molnár Ferenc szánzon így válaszol:

— Ön téved, fiatal barátom. Az öt schillinget nem Molnár adta, hanem Krausz kapta.

A számlabélyegek ellenőrzése.

A pénzügyminisztérium megállapítása szerint a számlabélyegek felhasználásánál visszaélések merültek fel, olyformán, hogy a számlabélyegek két részét eszerint, hogy a törzs-számlára (cotor-ra) avagy számlára volt szükség, két különböző számla bélyegilletékére használták fel. Ennek ellenőrzése céljából a minisztérium utasítást adott, hogy az ellenőrök a kis kereskedőknél kimutatást készítsenek a beérkezett számlákról, feltüntetve ebben a számla értékén és kibocsátóján kívül a számlán felhasznált bélyegok seria és sorsszámát. Ezen kimutatásokat a számla kibocsátó cég illetékes pénzügyigazgatóságához küldik el ellenőrzés céljából.

125 év előtt született Bessemer, az acél tömeggyártásának megoldója

Talán még sohasem volt olyan lendületes az acélgártás, mint ma, amikor az acélipar termékeit nemcsak a haditechnika igényli, de a polgári építkezések, a gépkocsi, a repülőgépgártás, a mezőgazdaság és az ipar is rendkívül sok acélárut használ fel. Ezért a huszadik század harmadik évtizedének utolsó szakát az acélipar, a vasbeton korának lehetne nevezni. Bizonyos, hogyha annak idején Bessemer nem tökéletesíti az acélgártást, a világháború alatt előáll az a feltaláló, aki Bessemer eljárása alapján mai fokára fejleszté az acélgártást.

Köztudomásu, hogy a vas használata a történelem előtti időkbe nyúlik vissza a bölcsőjét Ázsiában kell keresni, ahol igen fejlett vasemlékeket találtak, így például Delhiben, az óriási kovácsolt vasoszlop s az ósergi indus templomok kovácsolt vasgerendái.

Európában azonban Kr. e. 1000 év körül a görögök foglalkoztak először a vasgyártással, ami a rómaiak hatására kb. kétezer év előtt mindenütt elterjedt. Magyarország egykori területén a honfoglalás előtti időkben a quádok és vendek üzték nagyban a vasgyártást s egykori feljegyzések szerint Árpád fejedelem korában Vhinyén volt az első vashámor.

A XVIII. században újabb lendületet vett a vasgyártás, amikor Angliában a szénvel való tüzelésre tértek át. 1740-ben állította elő az angol Kokszén a róla elnevezett kokszot s ugyancsak Angliában építették a XVIII. század végén az első kavarókemencét.

A tömeggyártás kérdését Henry Bessemer angol mérnök oldotta meg 1856-ban. Bessemer születésének 125-ik évfordulója január 19-én volt s az angol nehézipar ezt a napot piros betűvel jelölte meg.

Henry Bessemer az élelmes, gyorseszű, agilis angol fajtát képviselte. Még fiatal korában szép vagyont szerzett különféle találmányaival s kitűnő érzékével a vasiparra tért, amelytől nagy jövőt várt. Hosszas kísérletezés után 1856-ban végre sikerült is megoldania az acél tömegben való gyártásának kérdését, a róla elnevezett Bessemer-rendszer által, s ezzel az acéliparnak nagyjelentőségű feladatát adott s Angliában már a kilencvenes évek elején ötvenöt ezer annyi acélt gyártottak, mint régen s az ára is jelentősen olcsóbb lett.

Bessemer eljárásával óriási sikert aratott.

Megkapta a nemességet, 1880-ban pedig London diszpolgárává választották.

Azonban az acél tökéletesítésének kérdésein kívül más problémák is foglalkoztatták. Azokban az időkben a tengerjáró hajók építése nehézkesebb volt, mint ma s Bessemer feltalálta a tengeri hajószalint, amely a hajó ingadozásai közben is megtartva egyensúlyát, a tengeri betegségekbe esők számát erősen csökkentette.

Bessemer típusa volt a XIX. század angol embereinek. Ha jól megnézzük az arcképét, olyan férfit látunk, aki tudja, mit akar, s amit akar, azt tudja is. Angol volt, kitűnő elme, elsőrangú a maga szakmájában s találmányával az emberiség javát szolgálta.

A Cluj-kolozsvári tábla döntése szerint az alá nem írt szállítási jegyzékek nem repülőbélyegkötelesek

A repülőalap egyik ellenőre kihágási jegyzőkönyvet vett fel egy Cluj-kolozsvári cég ellen, arra hivatkozva, hogy a cég által egyik vevőjéhez küldött szállítási jegyzék nem volt repülőbélyeggel ellátva. A cég a kiróvás ellen fellebbezéssel élt a Cluj-kolozsvári törvényszékhez és arra hivatkozott, hogy a szállítási jegyzék az átvevő fél által nem volt aláírva és így bélyegkötelezettség alá nem esik. A törvényszék a kihágási jegyzőkönyvet megsemmisítette, a Cluj-kolozsvári tábla pedig a repülőalap fellebbezésére kimondotta: Sect. I. 1126—937. számú döntésében, hogy a címzett által alá nem írt szállítási jegyzék csak értesítésnek tekintendő, amely nem esik bélyegkötelezettség alá.

Timiscara-Temesváron is elrendelték a többnyelvű cégfeliratok eltávolítását.

Timisoara-Temesvár városa rendeletet adott ki a cégtáblák ügyében. A rendelet szerint a város területén az összes cégtáblák és mindennemű hirdetőfelirat csak románnyelvű lehet. A rendelet február 15-ig ad haladékot a többnyelvű cégtáblák kicserélésére, vagy átfestésére. Azok ellen, akik nem vetik magukat alá az intézkedésnek, a hirdetési szabályrendelet értelmében járnak el.

ÓRA

Írta: VAZSONYI ENDRE

Két szobát csak kellő beosztással használhat minden zavar nélkül három igényes ember.

Adott esetben az látszott a legcélszerűbbnek, ha a belső szobát Pick néni foglalja el, a külsőben pedig Salgó Károly és felesége lakik. Salgóné a leánya volt Pick nénié, s jóllehet maga is tul volt már a negyvenötön, gyermektelen asszony lévén, kedvelte a mozgófényképet és az esti kávéházat. Ha Pick néni nyugovóra tért a hátsó helyiségben, akkor a házaspár feszületlenül járhatott-kelhetett az innensőben. Pick néni nem szívelte tgyan, ha veje és leánya ébren töltötték a késői időt, amelyet már alvásra szánt a tisztas és egészséges polgári életrend, ámde az éjjeli tartó kimaradások titkát, s a hálószoba kényes puszogásainak és zörejeinek meghittságot hármias akadály őrizte. Azok a kóbor hangfoszlányok, amelyek netalán áthatottak az ajtón, s azután Pick néni csontdobhártyáin, kétségkívül tönkreuzódtak az öreg hölgy megbízhatóan tompa és előnyösen merov értelmén.

Nappal persze, amikor Pick néni nem tartózkodott szükségképpen a saját szobájában, s fonynyadli érzékszerveinek tökéletlenségét aggrálosan felcsigázott ébrenséggel pótolta, Salgó Károly és felesége nehezebben hághatták át a házirend szabályait. Öszintán szólva, nem is igen kísérelték meg. Végre is, egy papirkereskedőnek van annyi függetlensége, hogy déli egy órára mindennap pontosan hazamegy, s nem lehet kifogása, ha

ilyenkor kisvártatva az asztalra helyezik a levelestálat. Az is jól eshetik csak egy dologtól fáradt és szunnyadni vágyó férfinak, ha ebédután nyomban magára hagyja az anyósa, hogy harminc perccel később gyengéden figyelmeztesse az idő múlására. Késedelem, vagy mulasztás sohasem esett meg azon a területen, amelyen Pick néni őrködött. Nem ostobaság a céltudatosm beosztott életmód, s egy maradi vénasszony rigolyáinak olykor hasznát is veszi az ember. Salgó azonban mégis ritkán állta meg duzzogás nélkül. Évek során a családfo meg-megismétlődő, halk és epés megjegyzései is részeivé váltak annak a szabatos rendszernek, amely ellen lázadtak. „Nekem most muszáj aludnom, ha akarok, ha nem!” — mormolta például délutánonként Salgó. De azért csakugyan elaludt mindjárt és utóbb tiszta mosollyal ébredt Pick néni simogatására.

Érthető, hogy amikor egyszer Pick néni nem érkezett haza előidőre, Salgó csodálkozva nézett a feleségére.

— Hol marad a mama?

— Furcsa — mondta Salgó.

— Mástól megkívánja a pontosságot, ő pedig várat magára.

Szakavatottan, folyékonyan és belkesen zsörtölődött Salgó, mint aki régen készült erre a feladatra, ráadászereposztásban s most végre a nyilvánosság elé léphet.

— Még soha sem fordult elő — csóválta a fejét az asszony.

S leülték az asztalhoz.

Salgó a késsel dobolt a tányéron.

— Ne dobolj a késsel! — szólt rá Salgóné idegesen. — Késsel dobolni, az szerencsétlenséget hoz.

— Nem vagyok babonás — mondta Salgó. — Kihül az étel.

Salgóné felkeelt és kinézett az ablakon.

— Nem jön. Mi történhetett?

— Nem tudom — mondta a férfi és ő is felállt.

— Hány óra? Már nagyon késő lehet.

— Késő — felet Salgó. — És nekem vissza kell mennem. Fél kettő.

A fotellba ült, szivarra gyújtott. Erre sem volt még eszt, közvetlenül ebéd előtt.

— Ne szívj annyit — mondta az asszony. — Mindjárt lesz ebéd. Hány óra? Igaz, már kérdeztem. Kifejezetten aggodom. Csak ninc valami baj a mamával?

— Ne izgulj, Matild! — szólt Salgó. — Valakivel beszélget valahol, tudod milyen a mama, szeret beszélgetni.

Hangja olyan nyugodtan és biztosan csengett, mint csak azoké, akik maguk is nagyon nyugtalanok és bizonytalanok.

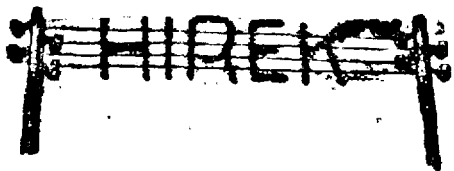
Végül is két óra lett, amikorra Pick néni belépett az ajtón.

— Szervuszatok, gyerekek! — mondta derűsen. — Te már itthon vagy, Károly.

— Mama! — kiáltott Salgó. — Tudja maga, hány óra van?

— Micsoda? — kérdezte Pick néni. — Egy óra van. Eppen egy óra. És nem kistem el.

— Hallod, Matild? — kacagott Salgó érdesen.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Éves köteteknél árcsökkentés.
Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon, Strada Braşianu 18.

Csökkentik az adóbehajtás formaságait

Az állam költségvetési és könyvelési igazgatóságánál — mint jelentik — komolyan tanulmányozzák az adóbehajtások egyszerűsítését és a bevételezés módjának könnyítését. Többek között felmerült az az ötlet is, hogy a jövőben az adóösszeg kiértesítése alkalmával nyomban közlik az adófizetővel a fizetési kötelezettség határidejét és ezzel a külön kiértesítés munkáját megtakarítják. Ezzel egyszerűen megszüntetnék a fizetési felszólítás új rendszerét, ami azonban az adótörvény bizonyos módosítását tette szükségessé. Tanulmányozzák az adóbevételek könyvelésének egyszerűsítésére felmerült terveket is. Allítólag már április elsején lényeges újítások lépnek életbe e téren.

IDEALIS FÉRJ.

Időnk legelterjedtebb hetilapjában olvasható: „Tökéletes férj az, aki naponta hatszor keztesd a feleségének; és közben a levesben találja cipőkanalát nem dobja felesége arcába; nyolc óra után csak akkor jön haza, ha villamos, vagy vonat gázolta el; tegül pedig nem tesz a feleségének szemrehányást, ha az pénzt kér tőle, mert a házi-barnát lakásában nem elég kényelmes a fürdőszoba és az átalakítás nagyon sokba kerül.”

— Hat leiben állapították meg a fővárosban a kenyér árát. Bucurestiből jelentik: A közellátás megolcsóztatásának tanulmányozására ültött bizottság a központi városházán tartott ülésén 6 leiben állapította meg a főváros területére a fekete kenyér kilónkénti árát.

— Egy óra, éppen egy óra. És milyen biztosan mondja! És milyen jó kedve van!

— Károly! — szólt Matild feddően. — Csak mindig nyugalom.

— Nézz meg az óráját, mama! — kiáltott Salgó. — Csak nézz meg mégegyszer.

— Megnézem — mondta Pick néni. — Igen, most megint megnéztem. Egy óra, ahogy mondom. Közben már három perccel múlt.

— Igaz, — mondta Salgóné elámulva, — annyit mutat. Késik egy teljes órát.

— Mit csinál? — kérdezte Pick néni.

— Késik.

— Mi késik?

— Az óra. A maga órája. Most kettő van.

Pick néni kuncogott.

— Nahát ez jó, —

— Micsoda jó? — kérdezte mérgesen Salgó.

— Mi itt igazunk maga miatt és maga nevet. Mi jó van azon, ha egy óra késik? Igazítsa meg. Adja ide, majd én megigazítom.

Az öregasszony hátrált.

— Azt próbáld meg! — mondta.

— Meg kell igazítani! — szólt Matild. — Nézz mama, lássa be. Mindenholnan el fog késni. Mi haszna van egy órának, ha rosszul jár?

— Ezt az órát — felelte Pick néni, s könnyek lepték el a szemét — ezt az órát senki sem fogja megigazítani, amíg én élek. De én már ugysem élek soká. Különösen, ha így beszéltek velem.

— Ne mondja ilyeneket mama! — rivalt rá gyengéden és zúghalva Matild. — Csak azért mondja, mert tudja, hogy engemet mennyire bánt az ilyenek.

TIPOGRAFIA „HIRLAP”. ARAD.

Csökkentették a földfestékek behozatali kvótáját.

A kereskedelmi minisztérium intézkedésére a földfestékek előállítására szolgáló ugynevezett színes földök behozatali kvótáját 50 százalékkal csökkentik. A földfestéket előállító gyárakat így akarják rábírní, hogy elsősorban belföldi színes földet használjanak a földfesték gyártásánál.

— TOVÁBBRA IS FORGALOMBAN MARADNAK A 250 LEIESEK. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium megcáfolja azokat a híreket, amelyek egyes napilapokban megjelentek és amelyek arról számoltak be, hogy február 28-ig kivonják a forgalomból a 250 leies ezüstpénzeket. A 250 leiesek továbbra is forgalomban maradnak és csak a régi 100 leies ezüst pénzeket vonják ki február 28-ig.

— Uj beváltási árfolyamok a vasutnál. Február elsejétől kezdődőleg a következő beváltási árfolyamok lépnek életbe az államvasutnál: angol font 698.99 lei, németalföldi forint 77.77, drachma 1.11, dinár 3.08, német márka 39.39, belgas 23.69, belga frank 4.74, pengő 27.78, török font 83.83, olasz lira 7.24, dollár 129.79, aranydollár 251.86, francia frank 4.81, cseh korona 4.89, palesztinai lira 694.69, zloty 26.55, osztrák schilling 24.74, svájci frank 32.34, aranyfrank 46.68, aranydinár 4.10.

— NYOLC PLUSZ EGY LEIES BÉLYEG RAGASZTANDO A FORGALMI ADÓ-KIMUTATÁSOKRA. A pénzügyigazgatóságtól nyert értesülések szerint a jövőben a személyzeti és forgami adót befizető felek a bélyegtörvény 4 cikkelye 1 paragrafusa értelmében a beadott kimutatásokra (Declaratie) nyolc plusz 1 leies bélyeg ragasztanak. Ezt a határozatot már 1927 szeptember 9-én meghozta a központi bélyegügyi bizottság. Mivel azonban ennek alkalmazása eddig nem igen történt meg, Cibié behajtási pénzügyigazgató szigorú rendeletet adott ki, amelynek értelmében a jövőben személyzeti és forgalmi adóbefizetéseket csakis 8+1 leies bélyeggel ellátott kimutatásokkal lehet eszközölni.

— A nemzeti pénzverde február 28-ig váltja be az ezüst százásokat. A pénzügyminisztérium értesítette a pénzügyigazgatóságokat, hogy minisztertanácsi jegyzőkönyvvél február huszonnyolcadikáig meghosszabbították az ezüst százleiesek beváltási határidejét. A beváltást a nemzeti pénzverde eszközli (Bucureşti, Str. Fabrica de chibrituri 22.).

— Ebédjünk! — mondta Salgó. — Már az üzletben kellene lennem. Ne vitatkozz, kár a beszédért.

— Arról tégy le fiam, hogy ehhez az órához nyulj — szólt Pick néni. — Ugyis minden hiába.

S rögtön vissza is letette a táskájába, amely mindig a karján lógott.

— Jó — mondta Matild.

— Mi a jó? — kérdezte Pick néni gyanakodva.

— Amit mond. Az mind jó. Rendben van. Ugy lesz, ahogy akarja.

— Igen! — ingatta a fejét Pick néni hitetlenül és gunyosan. — Most csak úgy mindent ráhagytok a szegény bolond vénasszonyra ugy-e?

— Nem — kiáltotta Matild, s a szalvétáját tépdeste. — Nem hagyjuk rá csak úgy.

— Nem hagyjátok rá? — ütötte fel a fejét Pick néni. — Szóval mégis babrálni fogtok az órával?

És megint sirni kezdett.

— Ezt az órát — mondta szívgva — az én boldogult férjem hagyta rám, a te apád, Matild. Ezt hagyta rám és a gyertyatartókat és a ruhákat és a tüt és a tagsági igazolványt. A többi mind a tied lett. Hova tetted azokat a dolgokat? Elhanyaglad, elvesztetted. Ez egy nagyon finom óra. Boldogult uram mondta, hogy drága volt, de megérted. Én mindig a párna alá teszem. Én vigyázok rá, amit a férjem rábízott. Nem hanyom el, nem vesztetem el. Nem hagyok nyulni benne. Ha eddig jó volt, akkor jó lesz ezután is. Ha jó volt boldogult uramnak, akkor jó lesz nekem is.

— Hagyd rá! — morogta Salgó lesegezett fejjel, úgy hogy Pick néni ne lássa a szájmozgását. (Folytatjuk.)

— A KIFUTÓKAT INASKÉNT KELL SZERZŐDTEENI. A szakmai előkészítést védő törvény alapján a munkaadók tudvalevőleg a szolgáltatukban levő alkalmazottakat inasként szerződteeni. Kivételt csak a szolgaként alkalmazott egyének képeznek. A munkaügyi felügyelőség ellenőrző szervei boltról-boltra fogják ellenőrizni, hogy a munkaadók mennyiben tesznek eleget a törvény intézkedéseinek. Ezek szerint az eddig kifutóként alkalmazottakat is szerződteeni kell. A szerződés következtében ezeket a szerződteett alkalmazottakat inasiskolába is kell járattni, hogy megfelelő szakmai kiképzésben részesüljenek. A törvény felsorolja azokat a kereskedelmi vállalatokat, amelyekre ez a törvény vonatkozik. Ezek szerint a fűszeres boltok, fűlémérések és sölárusítások, vasáru üzletek, festékes boltok, tejcsarnokok, halcsarnokok, hállyhálüzemek, szövetáru kereskedések, könyves boltok, kávé- és teázletek stb. csakis törvényesen szerződteett inasokat tarthatnak.

— Mi az üzletátruházás — a kincstár szempontjából? A pénzügyminiszter körrendeletben értesítette a pénzügyi hatóságokat, hogy üzletátruházásnak tekintendő a cégnek, az aktívák egyrészének, a gyári védjegyek átruházása nélkül, hogy az üzleti passzívák összesége is átruházhatnák, mert az ilyen esetekben az eladó célja a kereskedelmi üzlet átruházása. Ez az eset fennforog akkor is, ha az üzletet terhelő passzívák egyáltalában nem, az aktívák pedig csak részben ruházhatnák át. Ilyen esetekben tehát az átruházott üzlet teljes értéke után kell leróni a 7.92 százalékos proporcionális adót.

— Szigorúan megbüntetik, aki a megállapodásnál silányabb minőségű árut exportál. A Banca Naţională hivatalos közleményt hozott nyilvánosságra, hogy az exportált áruk minőségével kapcsolatos kifogások miatt kérvényezett bonifikálásokat csak abban az esetben veszik figyelembe, ha bizonyíték birtokába jut, hogy az országból szállított áru minősége a határon túl, vis-major következtében adódott ok miatt tér el az eredeti minőségtől. Azon cégek ellen a legérellyesebben fellépnek, amelyek gyengébb minőségű áru szállításával rontják az ország külkereskedelmi hitelét.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunică cu asociații, cu cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportja Igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

In Grupa I. Csoportban: v. l.-özü. Andrei Brandenburg Józsefné 935. v. l.-özü. Flortan Popa Flóriánné 936. Ludovic Várkonyi Lajos 937.

In Grupa II. Csoportban: Iosif Szijártó József 1012. v. l.-özü. Costa Ciocartău 1013. v. l.-özü. Mihai Naumer Mihályné 1014.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Inmormântare a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul.

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A). 1020. v. l.-özü. Andreas Weixelbaum Andrásné. 1021. s. l. David Glück Dávidné. 1022. Iosif Barna József. 1023. v. l.-özü. Iacob Sschmidt Jakabné. 1024. v. l.-özü. Alex. Blum Sándorné.

In Grupa B). 998. Paula Gencsy Paula. 999. Maria Reingruber Mária. 1000. v. l.-özü. Petru Sărlu Péterné. 1001. v. l.-özü. Stefan Rotariu Istvánné. 1002. v. l.-özü. Florian Popa Istvánné. 1003. v. l.-özü. Iacob Schmidt Jakabné.

Feladás kiadó: NEMEDY, GABOR.